

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO

V OLMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY

Tvorba Jurije Ševčuka a skupiny DDT v ruské
rockové poezii

The work of Yuri Schevchuk and the band DDT in
Russian rock poetry

Творчество Юрия Шевчука и группы ДДТ в русской
рок-поэзии

VYPRACOVALA: Olesja Pipašová

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Mariia Dobrova, Ph.D.

2022

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, 4. 5. 2022

podpis

Děkuji Mgr. Marii Dobrove, Ph.D. za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytla.

podpis

OBSAH

Úvod	5
1. Teoretická část	6
1.1. Jurij Julianovič Ševčuk	6
1.1.1. Životopis	6
1.2.1. Literární činnost.....	10
1.3.1. Charakteristika písňové tvorby Jurije Ševčuka.....	12
1.2. Skupina DDT	13
1.2.1. Vznik a název skupiny.....	13
1.2.2. Charakteristika hudby DDT.....	14
2. Praktická část	20
2.1. Fenomén Rock	20
2.1.1. Rock a ruský rock	20
2.1.2. Ruská rocková poezie	23
2.2. Analýza tvorby Jurije Julianoviče Ševčuka	24
2.2.1. Rocková poezie Jurije Julianoviče Ševčuka a její specifika.....	24
2.2.2. Tématika vlasti a obrazu Ruska.....	26
2.2.3. Sociální kritika.....	33
2.2.4. Válečná tematika a kritika	35
2.2.5. Přírodní lyrika a obraz podzimu	38
2.2.6. Milostná tematika	42
2.2.7. Religiózní tematika	46
Závěr	50
Резюме	53
Zdroje.....	58
Knižní zdroje:	58
Elektronické zdroje:.....	60
Přílohy.....	63
Anotace	75
Annotation	76

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje osobě a tvorbě ruského rockového básníka a hudebníka Jurije Julianoviče Ševčuka. V práci je představena hudebníkova osobnost, jeho působení v rockové kapele DDT, ve které je lídrem přes 40 let. Také jsou zde zaznamenány životní události, jež ovlivnily jeho tvůrčí činnost. Dále se práce zabývá rozbohem ruské rockové poezie v textech Jurije Ševčuka.

Práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části, je cílem představit dosavadní život rockového básníka Jurije Julianoviče Ševčuka, charakterizovat jeho písňovou a literární tvorbu. Dále je cílem představit skupinu DDT a popsat její postupný hudební vývoj. Praktická část práce se věnuje analýze tvorby básníka. Jsou v ní představeny pojmy rock, ruský rock, rocková poezie, jejich vznik a role ve společnosti. Cílem praktické části je zkoumat, analyzovat smysl a tematiku básní.

V českém vědeckém prostředí nenaleznete mnoho odborných monografií, které by se věnovaly ruské rockové poezii a jejím vlastnostem. Proto při zpracování práce budeme vycházet především z rusky psaných odborných a metodických zdrojů. Jsou to monografie, vědecké práce profesora a doktora filologických věd Jurije Domanského, dále odborná ruská publikace *Русская рок-поэзия: текст и контекст* (*Ruská rocková poezie: text a kontext*), která pravidelně vychází od roku 1998 a jejím šéfredaktorem je právě Jurij Domanskij. Dále to jsou další jazykové a literárně-vědecké odborné časopisy. Předlohou pro rozbor písňového textu posloužila kniha od Jurije Lotmana „*Анализ поэтического текста*“ (*Analýza poetického textu*). Z českých zdrojů byla použita kniha *Současná ruská a polská zpívaná poezie I.* od Igora Jelínka a kolektivu.

1. Teoretická část

1.1. Jurij Julianovič Ševčuk

1.1.1. Životopis

Jurij Julianovič Ševčuk je sovětský a ruský rockový hudebník, zpěvák, básník, skladatel, především je to lídr známé ruské rockové kapely DDT.

Narodil se 16.května roku 1957 ve vesnici Jagodnoje v Magadanské oblasti Ruské federace. Jeho otec, Julian Sosfenovič Ševčuk, byl Ukrajinec. Během druhé Světové války byl kádrovým důstojníkem a po skončení války se stal veteránem Velké vlastenecké války, později pracoval ve stranických a státních úřadech. Děd z otcovy strany byl kozákem. Matka, Fania Akramovna Gareeva-Ševčuk, se narodila v Baškorstánu (neboli Baškirii, což je republika v Ruské Federaci, jejíž hlavním městem je Ufa), a pocházela z Tatarské rodiny. Dlouhou dobu pracovala jako radistka, po skončení války pracovala jako knihovnice v Magadanské městské knihovně. Později se stala profesionální umělkyní. (1)

V roce 1964 rodina Ševčukových odjela do města Nal'čik kde se malý Jurij věnoval malování a hudbě. Po 6 letech se Ševčukovi přestěhovali znovu, a to do Ufy, hlavního města autonomní republiky Baškorstán. Ufa, ať už v osobním životě nebo hudební tvorbě, hrála J. J. Ševčuka velmi důležitou roli. Zde ukončil základní školu, i nadále se v hudební škole věnoval hře na akordeon, později se samostatně učil hrát na kytaru. Mimo to, také vystupoval ve školním sboru „*Бекмop*“ (*Vektor*). Po absolvování základní školy se J. J. Ševčuk chystal dělat přijímací zkoušky na Nachimovské vojenské námořní učiliště v Leningradě (dnešním Petrohradě), ale kvůli svému špatnému zraku se na učiliště nedostal. Avšak o něco později 2 měsíce v armádě sloužil. Během své služby byl vážně raněn a následně z armády propuštěn. (1)

Mezi lety 1975-1981 absolvoval fakultu umění a grafiky Baškirské státní pedagogické univerzity v Ufě. Po dokončení vysoké školy 3 roky pracoval jako učitel výtvarné výchovy na střední škole. Během svého vysokoškolského studia kromě hry na kytaru, hrál také i v několika různých kapelách. Mezi ně patřili v letech 1978-1979 kapely „*Перекрыток*“ (*Křižovatka*), a v roce 1980 „*Калейдоскоп*“ (*Kaleidoskop*), na jejíž základě o něco později vznikla skupina DDT. (2)

V roce 1980 došlo k založení rockové kapely DDT, jejímž byl J. Ševčuk zakladatel a členem. Ještě předtím, než DDT začala tvořit svoji vlastní hudbu, kapela ze začátku hrála cover verze¹ písní západních rockových kapel The Beatles a The Rolling Stones. (I. Jelínek a kol., 2015, s. 151) Jejich vlastní hudba se poté nesla v duchu rock and rollu, blues a hard-rocku 60. a 70. let 20. století. První osmi písňové album skupiny, pojmenované jako „*DDT-I*“, bylo nahráno v nahrávacím studiu baškirské televize v roce 1981. (1), (2)

Kromě zpěvu a hraní na kytaru, také skládal písně. Jeho ranně psané písně byly ovlivněny **národními bardy**, jakými byli **Vladimír Vysocký**, **Bulat Okudžava**, **Alexandr Galič**. Kromě rockového repertoáru skupiny DDT, J. J. Ševčuk napsal mnoho písní se sociálním podtextem, které zpíval jenom při doprovodu akustické kytary. Vytvořil akustické album „*Я уезжаю*“ (*Já odjíždím*), 1982. Album se skládá z 29 písní, jež se dělí na písně anti-válečné a politické („*He стреляй*“ (*Nestřílej*), „*Инопланетянин*“ (*Mimozemšťan*), „*Чёрное солнце*“ (*Černé slunce*), „*22 землепашца*“ (*22 zemědělců*)); antialkoholní („*Я завтра брошу пить*“ (*Zítřít přestanu pít*), „*Вася*“ (*Vasja*), „*В психбольнице*“ (*V psychiatrické léčebně*), „*Новый бар*“ (*Nový bar*)); existenční témata („*Встреча в тёмном переулке*“ (*Setkání v temné postranní uličce*), „*Дорога*“ (*Cesta*), „*Я родом из деревни*“ (*Pocházím z vesnice*)); o lásce a přátelství („*Старый год*“ (*Starý rok*), „*Хали-гали*“ (*Chali-gali*), „*Я больше не люблю*“ (*Já už nemiluji*), „*Цыганочка*“ (*Cigánečka*)); satirické („*Продайся!*“ (*Prodej se*), „*Свинья на радуге*“ (*Verř na duze*), „*Башикурский мёд*“ (*Baškirský med*)) a píseň s filosofickým podtextem „*Холодная далёкая звезда*“ (*Ledová daleká hvězda*). Díky tomuto albu, získal J. J. Ševčuk v Ufě velkou popularitu, a dokonce ho začali nazývat místním Vysockým. Některé z uvedených písní, se objevily v pozdějších albech skupiny DDT. Zároveň si však, těmito různě tematickými písněmi, ještě více zneprátelil ufimské úřady, kontrolující kulturu. (H. Махмутов, 2015, s.143-144)

Během začátku 80. let se kapela, v čele s Jurijem Ševčukem, účastnila mnoha hudebních festivalů a postupně vydávala alba, díky kterým se stávala známější a oblíbenější. Oblíbená byla hlavně kvůli svým textům, ve kterých se objevovala **sociální kritika tehdejších problémů v Sovětském svazu**. U Ševčuka neustále **vznikaly**

¹ Cover verze znamená předělávku písně. Jinými slovy je to píseň převzatá od jiného autora, která je přezpívána. [5]

konflikty s místními úřady a jeho písně byly považovány jako určitý způsob protestu proti vládnoucí moci. (1)

V roce **1985** se Jurij Ševčuk se svou manželkou Elmírou, natrvalo přestěhovali do Leningradu (dnešního Petrohradu) a zde, v tomto městě začíná nová důležitá etapa v jeho životě. Kromě hudby také pracoval jako domovník a noční hlídač. (H. Махмытов, 2015, s. 152) V tomto novém městě se on s novým složením kapely DDT v roce 1987 stali členy tehdejšího populárního Leningradského rockového klubu a vydávali nová alba, která byla úspěšná včetně písní, jež jsou dodnes oblíbené. Vytvářeli nové koncertní programy, účastnili se rockových festivalů. Koncertovali jak v zemích Sovětského svazu, tak i aktivně za hranicemi SSSR, popularita jeho osoby a kapely neustále rostla. Na začátku devadesátých let se DDT stala jednou z nejpopulárnějších skupin ruských rockových kapel, a dokonce odehrávala koncerty na velkých odkrytých stadionech při účasti mnoha tisíců lidí. (1), (2), (H. Махмытов, 2015, s. 152)

Další zlomový okamžik v jeho životě nastává v devadesátých letech, přesněji v roce 1992. Na jaře tohoto roku J. Ševčukovi zemřela na rakovinu mozku jeho mladá milovaná manželka Elmira Ševčuk, se kterou měl v té době malého 5letého syna Petra. Pro Jurije Ševčuka to byla velká rána, protože svoji ženu velice miloval, vážil si jí a považoval jí za svoji múzu. Zároveň v tomto roce vyšlo další album skupiny DDT s názvem „*Актриса весна*“ (*Jaro je herečka*), které zpěvák věnoval své zesnulé manželce. Album bylo specifické v tom, že se zde J. Ševčuk rozhodl pozměnit jeho koncepci a místo těžkého rocku zde zazněly písně s lyrickou tematikou. Právě „*Актриса весна*“ se stala jedním z nejprodávanějších alb v historii skupiny. Vzešly z něho písně, které se staly nejznámějšími, nejoblíbenějšími a na koncertech DDT často nejhranějšími. (3)

Kromě kapely DDT se J. J. Ševčuk také věnoval i své sólové činnosti. V roce 1985 J. J. Ševčuk vydává společné album „*Москва. Жара*“ (*Moskva. Žár*) s muzikantem houslistou, baskytaristou a zpěvákem **Sergejem Ryženko**. (1) Ve stejném roce, jeho další společná práce a koncertní vystoupení probíhalo v Petrohradu s rockovým básníkem **Alexandrem Bašlačevem**. Vystoupili spolu na pololegálním koncertě v Petrohradské veterinární střední škole. J. J. Ševčuk na koncertě zazpíval svých 14 písní a Alexandr Bašlačev 9 písní. Z toho koncertu se dochoval zvukový záznam, který byl společností **Manchester Files** vydán jako album s názvem „*Кочезарка*“ (*Kotelna*). Roku 2006 byla J. J. Ševčukovi udělena prestižní a nezávislá cena „**Триумф**“ (Triumf) v oblasti literatury

a umění. V letech 2007-2008 v Paříži, bez účasti svých kolegů z DDT, nahrál album „L'Echoppe“. (H. Махмутов, 2015, s. 150), (1)

Na přelomu 90. let minulého století a počátkem 21. století se Jurij Julianovič, jako civilní pozorovatel a hudebník, zúčastnil několika válečných konfliktů, které většinou byly vedené Ruskem. Jel tam s **cílem pomoci a morálně podpořit ruské vojáky a na vlastní oči uvidět realitu války**. Ve válečných místech uviděl hrůzy války, smutek, žal, lidský morální úpadek. Všechna ta místa, ve kterých pobýval a události, které se kolem něho odehrávali, výrazně ovlivnili jeho tvorbu. Vojákům a jejich velitelům věnoval písně, mezi které patří „*Война бывает детская*“ (*Válka bývá dětská*), „*Разговор о войне („Господь нас уважает“)*“ (*Rozhovor o válce (Bůh si nás váží)*), ve kterých poukazoval na jejich život během války, popisoval jejich pocity a smrt. Napsal také báseň „*Капитан Марковец*“ (*Kapitán Markovec*), která je věnována památce všem zemřelým ve městě Groznyj (hlavní město čečenské autonomní republiky Ruské Federace). (H. Махмутов, 2015, s. 180-181)

V roce 1995 Jurij Ševčuk odjel poprvé do Čečenska. Na otázku, když se ho mnoho osob a novinářů později ptalo, kvůli čemu jel do tohoto válečného místa, odpověděl slovy, že „художник должен видеть то, о чем поёт“. Ze začátku tam odjel sám jenom s kytarou a později se k němu připojil i jeho kolega ze skupiny DDT Alexandr Brovko. Rockový zpěvák v těch místech **odehrál několik akustických koncertů, komunikoval s vojáky a podporoval je svými písněmi, pomáhal převážet zraněné, několikrát se ocitl pod palbou**. Na svoji kameru natáčel videa, aby zaznamenal vše, co uviděl. V jednom z videí natáčel vojáky, které poprosil, aby se mu představili a řekli mu odkud jsou. O několik let později se zjistilo, že ze všech těch mladých mužů, kteří byli na videu zaznamenáni, zůstal na živu jenom jeden. (H. Махмутов, 2015, str.180-182), (I. Jelínek, 2015, s. 114)

Po návratu z Čečenska, se Jurij Ševčuk vrátil do normálního života. Otřesen vším, co ve válce uviděl, složil album a několik písní, v nichž jsou popsány strašlivé skutečnosti, které sám zažil. Těmi to písněmi jsou: „*Мёртвый город. Рождество*“ (*Mrtvé město. Vánoce*), „*Умирали пацаны*“ (*Umírali mládenci*) a nové album „*Любовь, 1996*“ (*Láska*). Také začal sám pravidelně bez skupiny vystupovat s autorskými akustickými koncerty. (4)

Roku 1996 odjel Ševčuk do Čečenska podruhé, avšak tentokrát s ním odjela i celá skupina DDT. Se skupinou tam odehráli 3 velké koncerty. První koncert odehráli ve městě Khankala pro skupinu ruských vojsk. Další dva koncerty se uskutečnili v hlavním městě Groznyj a na letišti „Severnyj“. Podle slov Jurije Julianoviče, on i kapela jeli do Čečenska *„как простые граждане, нас не ангажировала никакая партия. Мы хотели поддержать мир, потому что рок-н-ролл всегда «рубился» за это. На одном из концертов была и чеченская сторона, и российская, с оружием, но они не стреляли друг в друга. Этого мы и добывались. Это было хорошо.“* (4), (H. Махмутов, 2015, s. 184)

V roce 1999 skupina DDT koncertuje v **Jugoslávii**. Svými dobročinnými koncerty podporují celistvost tohoto státu. Ševčuk kritizuje USA, kvůli bombardování Jugoslávie jako suverénního státu a pro UNESCO natáčí reportáže, které zobrazují zničené pravoslavné kostely v Kosovu. Kromě **Čečenska a Jugoslávie** pobýval lídr DDT ještě na válečných místech v **Tádžikistánu, Afganistánu a Jižní Osetii** ve městě Cchinvali (2008). Ve všech těchto státech hudebník odehrával koncerty a prováděl dobročinné mise. Svými koncerty se snažil přinášet mír na válkou postižená území. (H. Махмутов, 2015, s. 180-186)

Jurij Julianovič, jako hudebník a především občan, je známý tím, že nikdy nemlčí. Často se vyjadřuje k aktuálnímu dění (politika, sociální, společenské události v) ať už skrze své písně nebo mediální rozhovory. Vždy velice ostře reaguje na události v Rusku a nepodporuje válečné konflikty. Kromě ostré reakce, se těchto událostí i účastní, příkladem je Pochod nesouhlasných (Марш несогласных²). Nepovažuje se za příznivce současných představitelů Ruska a ani za příznivce prezidenta Vladimíra Putina. (I. Jelínek a kol., 2015, s. 114)

1.2.1 Literární činnost

Jurij Ševčuk není jenom básník a hudebník, ale také se věnuje i literární činnosti. Doposud se vydalo přibližně 12 jeho děl, mezi která patří sbírky básní, hudební a notové

² Марш несогласных je název velikých politických pouličních protestů, které probíhaly v Petrohradu a v jiných velkých městech Ruska během let 2005-2009. Akce se účastnilo několik tisíc osob a na těchto pochodech lidé projevovali svůj nesouhlas nad politickým vedením Ruska a zasazovali se o reformu politického systému. (24)

sborníky písní, knižní průvodce, fantastická a historická próza, a také knihy s biologickým a antropologickým pojednání o budoucnosti lidstva.

První dvě velice známé knihy, se jmenují *Защитники Трои, 1999* (*Ochránci Tróji*) a *Сольник: Альбом стихов, 2009* (*Sólové album: Album básní,*), jedná se především o sborníky jeho básní. Sborník *Защитники Трои* představuje první krátkou básnickou sbírku, z níž básně, napsané během 80. a 90. let *Актриса весна, 1987* (*Jaro je herečka*), *Чёрный пёс Петербург, 1992* (*Černý pes Petrohrad*), *Вороны, 1992* (*Vrány*), *Летели облака, 1997* (*Letěli oblaka*), *Метель, 1997* (*Metelice*), *В последнюю осень, 1990* (*V poslední podzim*), *Питер, 1999* (*Pitěr*) byly zhudebněny a zařazeny do studiových i koncertních alb. Druhá kniha *Сольник: Альбом стихов* představuje daleko větší a ucelenější sbírku básní rozdělenou do 9 částí. Nacházejí se v něm i některé básně, které se do roku 2009 nikde nepublikovaly, a ani zprvu nebyly určeny k zhudebnění. Navíc je *Сольник: Альбом стихов* obohacený o fotografie z autorova osobního života. (Ю. Шевчук, 2009, s. 208)

Kromě básnických sborníků, byly publikovány i dva hudební sborníky písní. První z nich byl hudební sborník písní s akordy *Песни под Гитару, 1999* (*Písňe pro kytaru*) pro začínající muzikanty, kteří se učí hrát na kytaru. Druhý z nich byl hudební zpěvník s notovými záznamy pro klavír a kytaru s názvem *Юрий Шевчук. Песни. Для голоса и фортепиано (гитары), 2004* (*Jurij Ševčuk. Písňe. Určeno pro zpěv a klavír (kytaru)*). V této hudební příručce najdeme písňe ze dvou studiových alb skupiny DDT s počátečním názvem *Единочество*, které je rozděleno na *Единочество. Мама, это рок-н-ролл, 2002* (*Osamělost. Mami, toto je rock'n'roll*) a *Единочество. Живої, 2003* (*Osamělost. Živý*). Podle slov samotného autora se ve výrazu *Единочество* skrývají dva slovní významy, kterými jsou **osamělost** a **jednota**. První význam značí příšernou osamělost, kdy je v životě vše špatné a člověk nemá chuť do života. Druhý význam popisuje stav jednoty s celým světem. (28)

V roce 2005 vyšla sbírka s notovým záznamem 25-ti nejlepších písní J. Ševčuka s názvem *ДДТ 25. Песни* (*DDT 25. Písňe*). O čtyři roky později v roce **2009** publikoval Jurij Ševčuk své básně do sborníku *Альманах, Русский мирь. Пространство и время русской культуры. №2*. (*Almanach, Ruský svět. Prostor a čas ruské kultury, č. 2*), který se věnuje ruské kultuře.

Roku 2014 J. Ševčuk vydal knižního průvodce s pojmenováním *Удивительные и загадочные места Ленинградской области. Путеводитель (Úžasné a tajemná místa Leningradské oblasti. Průvodce)*, ve kterém jsou napsány fascinující povídky o jedinečných objektech kulturně-historického dědictví Leningradské oblasti.

Poslední jeho knižní počiny vyšly v roce 2019 a řadí se mezi ně knihy *Мойсей (Mojžíš)*, *Обитатели вечной ночи (Obyvatelé věčné noci)*, *Люди и остальные (Lidé a ostatní)*. Tyto tři knížky jsou napsány ve stylu fantastické historické prózy. A díla *Крах проекта «Человечество» (Kolaps projektu „Lidstvo“)* i *Крах проекта «Человечество». Мир в 2050 году (Kolaps projektu „Lidstvo“. Svět v roce 2050)*, které taktéž vyšly v tomto samém roce, se věnují biologii, ekologii, globální, civilizační krizi a řeší otázky lidské existence. (6), (7)

1.3.1. Charakteristika písňové tvorby Jurije Ševčuka

Jurij Julianovič je považován za „klasika“ ruského rocku a jednoho z nejlepších ruských rockových básníků. Vychází z bardské poezie, z Bulata Okudžavy a především Vladimíra Vysockého. Básně začínal psát už v 80. letech. (И. Кормильцев, О. Сурова, 1998, s. 17)

Je to vynikající ruský rockový básník, jenž zapadá do tradice ruské lyriky. V literatuře je to zejména Zlatý a Stříbrný věk. Jeho tvorba je ovlivněna osobnostmi, mezi které patří Alexandr Puškin, Sergej Jesenin, Alexandr Blok, Osip Mandelštam, Nikolaj Zabolockij, Vladimir Vysockij a Alexandr Bašlačev. Samotná postava spisovatele Alexandra Puškina se v koncepci intertextuality objevuje v některých písních, v nichž J. Ševčuk se známým spisovatelem buď to komunikuje, vytváří dialog anebo se k němu obrací a opěvuje jeho osobu a celoživotní dílo. Jsou to básně *„Памятник (Пушкину)“ (Památník (Puškinovi))* a *„Последняя осень“ (Poslední podzim)*. Dále se v písních objevuje tematika svátečních (vánočních) textů. (Г. Шпилевая, 2017, s. 81-87)

Mnohé literárně-vědecké práce a literární zkoumání J. V. Domanského, Т. Е. Логачевové, А. А. Арустамова, S. J. Королёва ukázali, že velké množství textů Jurije Ševčuka má spojitost s tradicí Pětěrburského textu ruské literatury. Jedná se o písně *„Чёрный Пёс Петербурга“ (Černý pes Petrohrad)*, *„Питер“ (Pitěr)*, *„Ленинград“ (Leningrad)*. (Г. Шпилевая, 2017, s. 81-87)

Rockový básník také ve svých písních vyzdvihuje a poukazuje na ostré politické a společenské problémy, jakými jsou nadvláda byrokracie, žalostné postavení „nižší vrstvy obyvatelstva“. V 80. a 90. letech to byla lež a faleš oficiální komunistické ideologie a název skupiny DDT se v 80. letech stal symbolem boje proti úřední, vládní moci a stagnaci. (8)

1.2. Skupina DDT

1.2.1. Vznik a název skupiny

Zakládajícími členy skupiny byli: frontman, kytarista a zpěvák Jurij Ševčuk jež je autorem většiny písní, hudby, a také jediným stálým neměnným členem kapely. Dalšími členy byli klávesista a zpěvák Vladimír Sigačov, kytarista Rustem Asanbajev, baskytarista Gennadij Rodin a bicí Rinat Šamsutdinov. Později se bubeníci vyměnili a místo Šamsutdinova přišel do skupiny Sergej Pustarnakov a po něm Rustem Karimov. (H. Махмутов, 2015, s. 139-140)

Kapela vznikla v Ufě roku 1980, ale až v roce 1982 dostala jméno DDT, její název je odvozen od chemické sloučeniny **Dichlordifenyltrichlorethan**, což je insekticid, který se používal k hubení škůdců a hmyzu, pro lidský organismus je silně toxický. (I. Jelínek a kol., 2015, s. 151) Tento název byl také jinými slovy vysvětlován jako zkratka výrazů „*Добрый День, Товарищи!*“ (*Dobryj Den, Soudruzi!*), „*Детский Драматический Театр*“ (*Dětské Dramatické Divadlo*), „*Дом Детского Творчества*“ (*Dům Dětské Tvorby*). (8)

Podle slov J. J. Ševčuka název skupiny vznikl na podzim roku 1980 a zkratka DDT byla na tu dobu velice ostré a pronikavé pojmenování skupiny: „*Это была осень 80-го. Уже написалось несколько песен, за которые было не стыдно... «Не стреляй», «Дождь». Мы решили назваться как-то... Долго думали. Дуст — «ДДТ» — нам это название понравилось. Это было очень злое, острое название для своего времени, потому что в те времена были ансамбли «Веселые ребята», «Красные медиаторы», «Вперед к рассвету»... А мы специально, назло так злобно назвали: «ДДТ», то есть те, кто травит всякую нечисть. Мы были очень социально активные...*“ (9)

Postupem času se mnohokrát měnila a rozrůstala sestava kapely. Kromě klasických nástrojů jako jsou kytara, basová kytara a bicí se postupně stávali členy kapely hudebníci, kteří hráli na klávesy, saxofon, housle, zobcovou flétnu, harmoniku, akordeon, balalajku, sitár (mnohostrunný drnkací hudební nástroj z rodiny louten), basový klarinet, svirel (hudební nástroj v podobě dvojité podélné flétny), kurai (baškirský hudební dechový nástroj podobný flétně), kontrabas, trubka, mandolína, ukulele a jiné další hudební instrumenty. (Н. Харитонов, 1998, s. 171-175)

1.2.2. Charakteristika hudby DDT

DDT patří mezi nejvýznamnější a nejznámější představitele ruského rocku. Jejich hudba prošla zajímavým vývojem. Na začátku 80.let se v hudbě DDT objevují rytmy rock'n'rollu blues, country, častušky (ruská lidová píseň) a rockové balady. Po vydání alba **„Компромисс, 1983“** (*Kompromis*), byla většina písní nahrána ve stylu **hard rock**. V některých písních se vyskytují prvky folkloru. Některá část hudební tvorby kapely se řadí i k folk-rocku a indie-rocku. Během 90. let se v hudbě objevoval industriální rock. V současnosti patří kapela k představitelům nejčistší formy ruského klasického rocku. (I. Jelínek a kol., 2015, s.151), (10)

80.léta

Skupina ve svých začátcích vystupovala na různých studentských a společenských akcích. Dokonce v roce 1981 vydala první album s názvem **„ДДТ-1“** (DDT-1), které obsahovalo 8 písní. V roce **1982** noviny **„Комсомольская правда“** (Komsomolská pravda) organizovali první celosvazovou hudební soutěž pro mladé hudebníky **„Золотой Камертон“** (Zlatá ladička). Výhercům bylo slíbeno první studiové nahrávání v nahrávací společnosti **„Мелодия“** (Melodie). Skupina se této soutěže zúčastnila, prošla několika koly a vyhrála první místo s písní **„Не стреляй“** (Nestřílej). Po skončení soutěže Zlatá ladička byl J.J. Ševčuk pozván do Moskvy, do nahrávacího studia „Мелодия“ (Melodie). Aby mohla skupina DDT své písně nahrávat, musel podepsat smlouvu s podmínkou, která po skupině požadovala, aby hráli hudbu a písně od populárních sovětských skladatelů. J. J. Ševčuk tuto smlouvu s takovým požadavkem odmítl. Zároveň se v Moskvě seznámil ještě s dalšími účastníky soutěže, kterými byli hudebníci z čerepovecké skupiny **„Рок-сентябрь“** (Rock-září). Členové této kapely nabídly J.J. Ševčukovi a celé skupině DDT

společné studiové nahrávání. Zároveň má DDT, v tomto roce, první sólový koncert v Ufinské technologické vysoké škole a díky němu se o DDT dozvěděla i široká veřejnost. Po skončení koncertu byly nahrávky skupiny zakázané. Dále skupina DDT vydává své druhé album „Свинья на радуге“ (Verpř na duze), přičemž samotná píseň „Свинья на радуге“, podle které se album pojmenovalo, byla jedna z prvních, jež měla ostře sociální charakter a kritizovala korupci a kariéristy. Toto album zaručilo skupině popularitu ve městě Ufa. (H. Махмутов, 2015, s. 140-143), (1)

V roce **1983** skupina DDT odehrála koncert v Moskvě na hudebním festivalu „Рок за мир“ (Rock je za mír), ale jejich vystoupení kvůli cenzuře bylo vystřiženo z televizní reportáže o festivalu. Společně se skupinou „Рок-сентябрь“ (Rock-zář) vydala DDT album, „Компромисс“ (Kompromis) také známý pod názvem „Монолог в Сайгоне“ (Monolog v Saigonu). Alba se prodávali velice rychle a brzy se jména DDT a J. J. Ševčuka staly známými a zařadili se tak na stejnou úroveň petrohradských rockových hudebníků. (1), (27)

Hudební zlom nastává v roce **1984**, kdy vyšlo třetí album „Периферия“ (Periferie). V albu se promítla daleko **ostřejší sociální kritika**, která poukazovala na těžký život v daleké zapadlé ruské vesnici (periferii). **Hudba byla daleko tvrdší, více rytmická a pomalu srovnatelná se západním rockem.** Z alba vzešly dvě písně „Хиппаны“ (Hipísáci) a „Я получил эту роль“ (Obdržel jsem tuto roli), jež později často zaznívaly na koncertech DDT. Po vydání tohoto alba se objevil hon na skupinu DDT. Všechny jejich koncerty se rušili, a dokonce sám J.J. Ševčuk, hlavně kvůli písni „Наполним небо добротой“ (Naplníme nebe láskou) v jejímž refrému zněla slova „Вперед, Иисус, мы за тобой!“ (Vpřed, Ježíši, my tě následujem!), byl v novinách označen za „*Vatikánského agenta*“. Pracovníci KGB SSSR požadovali po Ševčukovi podepsání dokumentu, v kterém by se zavazoval, že už nebude zpívat své písně, ale zpěvák s tím nesouhlasil a dokument nepodepsal. V důsledku této nepříjemné situace se musel z Ufy odstěhovat. Několik měsíců hrál ve skupině „Урфин Джюс“ (*Urfin Džjus*) ve městě Sverdlovsk (nyní Jekatěrinburg) a nějaký čas pobýval v Moskvě. (H. Махмутов, 2015, s. 147-148), (И. Смирнов, 1994, s. 129), (1)

V roce **1985** vyšlo album „Время“ (Čas), a zároveň to byla poslední společná práce ufimských členů kapely. Toto album představovalo novou etapu v hudební evoluci

DDT. V písni zazněly rytmy jazzu a zvuky saxofonu. V témže roce J. J. Ševčuk odjíždí natrvalo do Petrohradu. (И. Смирнов, 1994, s. 129), (27)

V Petrohradě roku **1986** se pod vedením Ševčuka vytvořila nová sestava skupiny DDT. Novými členy DDT se stali bubeník Igor Docenko, baskytarista Vadim Kurylev, kytarista Andrej Vasiljev, kytarista a houslista Nikita Zajcev, klávesista Andrej Muratov a kytarista Alexandr Brovko. Obnovená skupina DDT měla první koncert v lednu roku **1987**, na jaře tohoto roku se skupina stala oficiálním členem **Leningradského rockového klubu** a zahájila svoji profesionální hudební činnost. V létě roku **1988** vydávají album nejlepších písní s názvem „**Я получил эту роль**“ (Dostal jsem tuto roli), přičemž stejnojmenná píseň „Я получил эту роль“ se stala **hymnou sovětského rockového hnutí**. U Písní z tohoto alba: „Конвейер“ (Dopravník), „Я получил эту роль“ (Dostal jsem tuto roli), „Террорист“ (Terorista) byli natočeny videoklipy. Skupině DDT se na konci 80. let velice daří. Mají úspěch jsou populární kapelou v Leningradském rockovém klubu a často hrají na různých rockových festivalech a jezdí na turné po Sovětském svazu. V roce **1989** měla DDT koncerty v Maďarsku, USA, Japonsku, Francii, v tehdejší Československu, Polsku, Velké Británii a Izraeli. (Н. Махмутов, 2015, s. 158-159), (1), (27)

90.léta

V roce **1990** vychází film režiséra Sergeje Morozova „**Старая дорога**“ (Stará cesta), který je věnovaný desetiletému jubileu skupiny DDT. Film vysílali v leningradské televizi a zazněly v něm hity: „Дождь“ (Děšť), „Пластун“ (Pěšák kozák), „Предчувствие гражданской войны“ (Předtucha občanské války), „Прекрасная любовь“ (Nádherná láska), „Не стреляй“ (Nestřílej) a mnoho dalších. V tomto roce také vychází album „**Оттепель**“ (Oteplení). V roce **1992** J. J. Ševčuk založil svoji vlastní nahrávací společnost „**ДДТ-Рекордс**“ (**DDT-Records**), ve které kromě samotné skupiny DDT měli možnost nahrávat i jiné málo známé kapely a hudebníci nebo přátelé J. J. Ševčuka. (Н. Махмутов, 2015, s. 160-161), (1)

V 90. letech dochází ke změnám na ruské hudební scéně. Do popředí se dostávají různí představitelé popové hudby a postupně tak z koncertních síní vytlačují kultovní rockové představitele. Od této doby až po začátek milénia začíná J. J. Ševčuk **bojovat s ruskou popovou scénou**. Podle jeho názoru byl pop komerční a bezduchý hudební směr. Rockový básník často, prostřednictvím různých interview s novináři, pop kritizuje. Píše

hanlivé písně „Попса“ (Pop) a „Фонограмщик“ (Zpěvák zpívající na playback), ve kterých popové zpěváky stylizuje do prodejných a na playback zpívajících pseudoumělců. Kromě boje s popovou scénou J. J. Ševčuk s kapelou DDT postupně pracují na nových koncertních programech a albech. S prvním koncertním programem s názvem „**Чёрный пёс Петербург**“ (Černý pes Petrohrad) kapela vystoupila v roce **1992**, další koncertní programy byli v roce **1993** „**Это всё...**“ (Toto všechno) a v roce **1995** „**От и до**“ (Od a do). J. J. Ševčuk zároveň pokračuje v nahrávání nových písní a alb, které mají sociální, filosofický a lyrický podtext. V první polovině 90. let vychází alba „**Пластун**“, „**Актриса весна**“ a „**Это всё...**“. (Н. Махмутов, 2015, s. 160-164), (1), (27)

Skupina DDT během 90.let aktivně jezdí na turné po Rusku, a i za hranice. V roce **1993** na počest narozenin města Petrohrad, skupina odehrála koncert pro 120 tisíc diváků. V roce **1994** J. J. Ševčuk a kapela DDT získali cenu „**Овация**“ (Ovace), a samotný **J. J. Ševčuk získal titul nejlepšího zpěváka roku**. Další obrovský koncert se odehrál v roce **1995** na počest patnáctých narozenin samotné skupiny DDT. Koncertu na petrohradském stadionu „Петровский“ (Petrovskij) se zúčastnilo okolo 30 tisíc fanoušků. V srpnu tohoto roku J. J. Ševčuk odjel do Ameriky a výsledkem této návštěvy byla možnost nahrát nové album ve studiu Long View Farm, ve které nahrávali své desky Aerosmith nebo Rolling Stones. Na konci roku 1995 skupina DDT pracovala v Americe a na začátku roku **1996** ve státě Massachusetts nahrála svoje další album „**Любовь**“ (Láska). V Roce **1999** J. J. Ševčuk získal umělecké ocenění „**Петрополь**“ (Petropol) a o rok později **Carskoselskou uměleckou cenu**. (1), (27)

Na konci 90.let skupina DDT vydala alba „**Рождённый в СССР**“, 1997 (Narozen v SSSR), který se tematicky nesl v občansko-patriotickém duchu, „**Мир номер ноль**“, 1999 (Svět číslo nula), jenž se od ostatních lišil industriálním zvukem a použitými počítačovými prvky. Stylově se hudba řadí k experimentálnímu rocku. Celkově se o skupině DDT se dá říci, že se během Perestrojky stala jednou z kultovních skupin ruského rocku, byla velmi populární a rockovými fanoušky oblíbená. Za nejznámější a nejproslulejší písně 80. a 90. let se považují skladby „**Я получил эту роль**“ (Dostal jsem tuto roli), „**Ти не один**“ (Nejsi sám), „**Рождённый в СССР**“ (Narozen v SSSR), „**Актриса Весна**“ (Jaro je herečka), „**Дождь**“ (Děšť) „**В последнюю осень**“ (V poslední podzim), „**Что такое осень**“ (Co je to podzim), „**Агидель (Белая река)**“ (Agidel (Bílá řeka)), „**Ночь-Людмила**“ (Ноч-Ludmila) a jiné. (1), (14)

Пřelom století

Na začátku roku **2000** skupina DDT v Rusku aktivně koncertuje a se svým velikým turné oslavila 20-ti leté výročí od založení kapely. DDT vydává „Encyklopedii ruského rocku“ a lyrické album „**Метель августа**“ (Srpnová vánice), které bylo jakýmsi volným pokračováním alba „Актриса Весна“, 1992 (Jaro je herečka). Také v tomto roce došlo k vydání alba „**Просвистела**“ (Prosvištěla). Jedná se o sborník nejpopulárnějších písní skupiny DDT, který byl vydán k 20-ti letému výročí skupiny. Objevily se v něm písně „Просвистела“ (Prosvištěla), „Я получил эту роль“ (Dostal jsem tuto roli), „Дождь“ (Děšť), „В последнюю осень“ (V poslední podzim), „Что такое осень“ (Co je to podzim), „Любовь“ (Láska), „Не стреляй“ (Nestřílej), „Еду я на родину“ (Přijíždím na rodnou zem), „Ветер“ (Vítr), „Белая ночь“ (Бílá нос), „Белая река“ (Бílá řeka), „Ты не один“ (Nejsi sám), „Ленинград“ (Leningrad), „Это всё...“ (Toto všechno...). (1), (15), (27)

Počátkem 21.století se ve skupině DDT objevuje nová umělecká etapa. DDT pokračuje v představování svých grandiózních koncertních programů jak v Rusku, tak i v zahraničí. Účastní se různých festivalů, charitativních akcí, hraje ve filmech, vydává nová alba „**Единочество. Часть 1. Мама это рок-н-ролл?**“, 2002 (Osamělost. Část 1. Mami, toto je rock'n'roll) a „**Единочество. Часть 2. Живой**“, 2003 (Osamělost. Část 2. Živý). Skupina opět odjíždí na své třetí americké turné. (15), (27)

Roku **2005** kapela vydala album „**Пропавший без вести**“ (Zmizelý beze stopy), ve kterém se objevují filosofické myšlenky J. J. Ševčuka. O rok později skupina DDT začíná pracovat na novém albu a na nějaký čas přestává hrát na koncertech. V roce **2007**, těsně před padesátinami lídra kapely vychází nové album „**Прекрасная любовь**“ (Překrásná láska). Toto nové album je sbírkou starých a nových písní, které J. J. Ševčuk hrál sólově při doprovodu kytary, a hlavně se dříve nevyskytovaly ve studiových albech. Téhož roku skupina DDT odehrála koncert v muzejním domě Bulata Okudžavy. J. J. Ševčuk si vždycky Bulata Okudžavy vážil. Později televizní stanice „Культура“ (Kultura) natočila o Jurijovi Ševčukovi, na počest jeho padesátin, dokumentární film. Další, kdo o lídrovi a kapele DDT **natočil dokumentární film**, byla režisérka **Наталя Шидерская**. Její film s názvem „**Формула свободы**“ (Formulace svobody) byl věnován historii DDT a rockovému směru jako takovému, který byl představen z pohledu současné historie Ruska. Ve filmu jako hlavní postava vystupoval Jurij Julianovič Ševčuk dalšími

byli Konstantin Kinčev, Andrej Smirnov, Aleksej Učitel', Viktor Jerofeev, Igor' Čekulajev, Sergej Letov a jiné další osoby. (Н. Махмутов, 2015, s. 223-228)

Současnost

V současné době má kapela 8 členů. Jsou to, již dříve jmenovaný frontman, básník a kytarista Jurij Ševčuk, klávesista Konstantin Šumajlov, kytarista Aleksej Fedičev, kytarista Pavel Dodonov, baskytarista Roman Něvělev, Artyom Mamaj bicí, backvokalistka³ Aljona Romanova a pozounista Anton Višňakov. (11)

Za posledních 10 let skupina DDT vydala tři alba **„Иначе/PS“**, **2011** (Jinak/PS) a stejnojmenný koncertní program. Dále lyrické album **„Прозрачный“**, **2014** (Průzračný), ve kterém jsou jednoduché, snadno pochopitelné texty a album **„Хали гали Галя Ходи“**, **2018** (Hali gali, Galino chod'). V roce 2015 proběhl první český koncert skupiny DDT v Praze ve Fóru Karlín. Koncert proběhl v rámci turné k albu **„Прозрачный“** (Průzračný) a zazněly na něm jak písně z nového alba: „Этот город“ (Toto město), „Танцует солнце“ (Slunce tančí), „Реальность“ (Realita), „Туман“ (Mlha), „Гимн“ (Hymna), „Звезда“ (Hvězda), tak i starší písně „Ты не один“ (Nejsi sám), „Мама это рок-н-рол“ (Mami, toto je rock'n'roll), „Ветер“ (Vítr), „Родина“ (Vlast), „Это всё“ (Toto všechno), „Актриса весна“ (Jaro je herečka), „В последнюю осень“ (V poslední podzim). (I. Jelínek a kol., 2015, s. 115)

V roce 2017 skupiny představila unikátní koncertní program s názvem **„История звука“** (Historie zvuku). Program je unikátní v tom, že jeho koncepce je založená na retrospektivě všech vydaných písní. Celý vybraný soubor písní představuje historii Ruska z pohledu Jurije Ševčuka to znamená, že písně mají politický, sociální, filozofický a lyrický charakter. (23)

³ Doprovodná zpěvačka frontmana kapely, která zpívá vysoké tóny

2. Praktická část

2.1. Fenomén Rock

Před analýzou textů je třeba vysvětlit několik pojmů, které se pojí s hudbou a tématem této bakalářské práce.

2.1.1. Rock a ruský rock

První pojem je slovo **rock**. Anglické slovo rock v českém překladu znamená kolébat se, houpat se, kymáčet se. Z hudebního hlediska se jedná o žánr moderní populární hudby s důrazným rytmem, jenž vznikl v 50. letech 20. století v USA a dosti rychle se rozšířil i do jiných zemí například do Velké Británie, v níž byl v 2. pol. 20. st. hojně zastoupený mnoha rockovými kapelami. Vznikl na bázi hudby *rock'n'rollu*, *rhythm and blues* a *country and western*. V dnešní době se můžeme setkat s jeho mnoha podstyly, jakými jsou například: klasický rock, alternativní rock, hard rock, punk rock a spoustu dalších. (J. Vysloužil, 1995, s. 248)

Ruský rock vznikl ve druhé polovině 70. let. (Ю. Доманский, 2010, s. 4) Během vznikání ruského rocku se v Sovětském svazu začaly s velikou rychlostí objevovat rockové kluby. V roce 1981 došlo k založení prvního rockového klubu v Leningradu (dnes Petrohradu), potom ve městě Sverdlovsk (nyní Jekatěrinburg) a dále v Moskvě. Mezi lety 1987-1988 vzniklo 50 rockových klubů. (И. Кормилыцев, О. Сурова, 1998, s. 32) Výsledkem bylo to, že se Leningrad na konci 70. let stal centrem ruského rocku a v jeho proslulém rockovém klubu působili, na tu dobu, velice známé a populární rockové kapely, jimiž jsou „Аквариум“ (Akvarium), „Кино“ (Kino), „Алиса“ (Alisa), „ДДТ“ (DDT), „Зоопарк“ (Zoopark), „Телевизор“ (Televizor). Kromě Leningradu rocková kultura vznikala i v dalších jiných městech a oblastech SSSR. Ve Sverdlovsku vznikají skupiny „Урфин Джюс“ (Urfin Džjus) a „NAUTILUS POMPILIUS“, v Archangelsku se objevuje „Облачный край“ (Oblachnyj kraj), v Novosibirsku je to „Калинов мост“ (Kalinov most) a v Omsku „Гражданская оборона“ (Graždanskaja oborona). (Ю. Доманский, 2010, s. 4)

Evelyn Radke (2003, s. 251) tvrdí, že sociální základnou rockové hudby v Rusku byla mládežnická subkultura hippies, která pronikala ze Západu ve 2. pol. 60. let. Účastníci

této subkultury byli především intelektuálové ze středních a vzdělaných vrstev populace. Snažili se vyvinout alternativní formy života a rocková hudba se stala prostředkem vyjádření jejich pocitů.

Jurij Domanský ve své stati „*Вместо заключения. О культурном статусе русского рока*“ (2004) uvádí příklady různých teoretiků, kteří vysvětlují, na jakých principech vznikal ruský rock. T. E. Logačeva (Т.Е. Логачева) tvrdí, že: „*на русской почве рок, как и на Западе, стал выражением негативистского типа мироощущения*“. Existuje i opačný názor, který tvrdí že: „*Распространенная версия о том, что рок-культура в СССР возникла как движение молодежного протеста, – это миф позднейшей эпохи, когда рок-субкультура переросла в контркультуру и начался период «героических восьмидесятых»*“. Tuto myšlenku potvrzuje také Leonid Pochoronja (Леонид Похороня), který mluví jmenovitě o provinční sverdlovské rockové kultuře: „*Считается, что рок-н-ролл боролся против коммунизма, а коммунизм против рок-н-ролла. На коммунизм было начхать, рокеры хотели, чтобы их не трогали.*“ (Ю. Доманский, 2004, s. 223-224) Avšak sovětské úřady během 80.let považovali skoro všechny rockery za antisovětské. Názornými příklady antisovětského protestu jsou dva známí ruští rockoví zpěváci. První z nich je Boris Grebenščikov, který po vystoupení na Tbiliském rockovém festivalu (1980) byl sovětskou vlastní pronásledován a Jurij Ševčuk, jenž po vydání alba *Периферия*, byl místními úřady šikanován a musel proto opustit Ufu. (Ю. Доманский, 2004, s. 224)

Ilja Smirnov (1994, s. 108) slova Jurije Domanského potvrzuje a uvádí, že na začátku roku 1983 byrokracie a sovětské politikové, jež mají na starost sovětskou hudební estrádu, vyhlásili rockové hudbě válku. Vzhledem k tomu, že rocková hudba, u níž strmě rostla popularita a ona sama se neřadila k feudálně byrokratické struktuře, měla v 80.letech silný vliv na mládež. Hlavním úkolem úřadů bylo tento vliv na mládež odstranit. Mládež měla ve svém volném čase navštěvovat duchovní orchestry a masové písně. Různé podniky, školy a komsomol měli zakázáno organizovat taneční večery bez speciálního povolení regionálního odboru kultury a odborových organizací a samovolně používat vlastní zesilovací zvukovou aparaturu a nástroje.

V 80. letech rockeři vystupovali buďto v rockových klubech, kde bylo dostatečné místo pro všechny pozvané nebo hráli ve svých domácnostech a bytech, kde byl přítomný jen úzký okruh speciálně pozvaných posluchačů. Na konci 80. let rock přestává být

součástí subkultury, více se sbližuje s oficiální kulturou a přesouvá se na stadiony. V 90. letech se už rocková hudba objevuje v audionahrávkách, koncertních vystoupeních a texty písní se začínají objevovat i v tisku, sbornících a knížkách. (Ю. Доманский, 2010, s. 9-10)

V písních tohoto žánru se v první řadě vyskytují **sociální, politická, etická, morální, filosofická, milostná a náboženská** témata. Je důležité zmínit, že ruský rock se nejdříve jevil jako subkultura a společností byl **chápán jako protest proti oficiální kultuře a režimu SSSR**. (Ю. Доманский, 2010, s. 5-9) Rockový text může mít svoji strukturu plně tradiční, ale může se i katastroficky rozpadat na nelogické fragmenty umocněné emocionálním stavem zpěváka. Toto není poezie celé básně, ale jenom jednotlivých frází a klíčových slov, které ve spojení s hudbou vytváří řadu obrazů, které při poslechu dané hudby posluchač přijímá a sám si je s pomocí své fantazie dotváří. (И. Смирнов, 1994, s. 32)

Rock v porovnání s anglo-jazyčnými zeměmi, kde byl kladen velký důraz na hudební projev, se v tehdejší sovětském svazu v **prvé řadě odlišoval svým textem a jeho smyslem**, jenž hrál v ruském rocku velmi důležitou roli. Dále to byla vyšší úroveň literárních textů než na Západě. V rockové lyrice vidíme přímé spojení s akademickou poezií, což se může vysvětlit tím, že „seriózní“ poezie byla v SSSR velice populární. Další důležité propojení poezie s hudbou představovali bardi – intelektuální básníci, kteří zpívali své vlastní básně za doprovodu kytary. Někteří pozdější rockoví představitelé na bardovský styl hudby navázali. Další rozdíl mezi západním a sovětským rockem je tematická odlišnost rocku. Ruský rocker například ve svých textech jinak popíše téma lásky než rocker západní. Každý z nich se na danou tematiku bude dívat jinýma očima. (А. Троицкий, 1991, s. 41-45)

2.1.2. Ruská rocková poezie

Rocková poezie se zrodila z autorské písně. K tomu došlo v 60. letech 20. st., kdy poetický rozmach a autorská píseň začaly postupně ztrácet svoji prvopočáteční pozici. Rock je synkretický ⁴fenomén, který pojí dohromady hudbu a poetický text. (12)

Mnozí ruští filologové, teoretikové a hudební představitelé ruského rocku, vnímají rockovou poezii různě, a také ji jinak vysvětlují. Dodnes se vedou polemiky, o tom, zda by se rocková poezie měla zkoumat. Někteří lingvisté ji vnímají jako důležitou složku hudební kultury, a z filologického hlediska náležitě zkoumají textovou část rocku. Mezi ně patří Jurij Domanský. Druzí, včetně známého zpěváka Borise Grebenščikova, ji považují za vymyšlený termín a neuznávají její existenci. (I. Jelínek a kol., 2015, s. 155-156)

Ruský profesor a teoretik Jurij Domanský, zabývající se písňovou, a především rockovou poezií, ve své knize *Русская рок-поэзия: текст и контекст* (2010) uvádí: „Под рок-поэзией в русской культуре новейшего времени традиционно понимают словесный компонент рок-композиции, в которой, кроме этого, есть компоненты музыкальный и, условно говоря, перформативный, связанный с особенностями исполнения.“ (Ю. Доманский, 2010, s. 3) Z toho vyplývá, že v novodobé ruské kultuře je rocková poezie tradičně chápána jako slovní složka rockové kompozice, v níž je kromě slovní také i hudební a performativní složka spojená s osobitým provedením.

Ivan Avdějenko (2017, s. 54) uvádí, že v současné době přesná vědecká definice pojmu „ruská rocková poezie“ neexistuje. Absence této definice vede k neřešitelnosti základních problémů, určujících míru objektivitu, vědeckého charakteru a přiměřenosti výzkumu předmětu studia. Mezi problémy v definování pojmu patří: oprávněnost zavedení ruské rockové poezie do oblasti zájmů filologie, oprávněnost přidělení slovní složky rockové kompozice jako relativně samostatného objektu filologického zkoumání, oprávněnost přičítání slovní složky rockové kompozice k poezii, oprávněnost použití formátu „rock“ ve vztahu k ruské rockové poezii a oprávněnost aktualizace národní specifičnosti.

Typickým prvkem rockové poezie je skutečnost, že hlavním interpretem bývá vždy autor, skládající slova a hudbu k písním, a zároveň je také lídrem kapely. Z těch nejznámějších lídrů interpretů to jsou Jurij Ševčuk (DDT), Boris Grebenščikov

⁴ Synkretismus je mechanické spojování; míšení různých názorů, prvků, směrů (13)

(Akvarium), Michail Naumenko (Zoopark), Viktor Coj (Kino) a Andrej Makarevič (Mašina vremeni). (12) Jazyk těchto rockových básníků ovlivnil celé ruské pokolení, písňe Ševčuka a Grebenščikova, které zná široké ruské publikum, hrály důležitou roli při přeměně Sovětského Svazu v novodobé Rusko. Tito básníci se vědomě odkazují na literaturu ruského symbolismu nebo také modernizmu a svým básnickým jazykem poukazují na důležitá témata. (М. Шидер, 2000, s. 106)

V rockové poezii se vyskytují sociální a filozofická témata, o kterých bylo nemožné otevřeně hovořit v umělecké literatuře během existence SSSR. Veliký důraz je kladen na sociální tematiku a lyriku, které jsou charakteristickým rysem ruského rocku ve srovnání s rockem západním. V té době rocková hudba se svým jedinečným zvukem a tvrdostí zdůrazňovala buřičský charakter rocku jako sociálně kulturního jevu. (12)

2.2. Analýza tvorby Jurije Julianoviče Ševčuka

2.2.1. Rocková poezie Jurije Julianoviče Ševčuka a její specifika

V předchozích kapitolách byly vysvětleny pojmy rock, ruský rock a ruská rocková poezie, a díky vysvětlení těchto výrazů se lehce budeme orientovat v následující analýze tvorby.

Mezi novodobé ruské znalce rockové vědy, filologické badatelé a lingvisty zabývající se rockovou poezií patří J.V. Domanský, D. I. Ivanov, V. A. Gavrikov, I. A. Avdějenko. Dalšími filologickými badateli jsou I. A. Bujnov, T. S. Koževnikova zabývající se obsahovými aspekty rockových textů, M.N. Kočesokova, A. A. Moisejev, S. V. Sviridov řeší odkaz rockových básníků k precedentním fenoménům, I. A. Avdějenko, E. V. Kišina, V. A. Spicina, S. V. Stěpanovič, E. N. Čujeva se zabývají fenoménem symbolu a konceptu v lingvistickém obraze světa ruské rockové poezie a výše zmíněný D.I. Ivanov v textech zkoumá specifické osobnostní rysy rockových hudebníků. (М. Крылова, 2016, s. 46)

Rocková poezie Jurije Ševčuka má velice široké tematické rozpětí, ale kromě různorodých témat, má i svá jiná specifika. Filologové a lingvisté nezkoumají v jeho textech jenom samotnou tematiku (I. A. Bujnov, D. Kondakova), ale zaměřují se na jednotlivé srovnávací větné konstrukce, v nichž hledají shodu nebo podobu s jinými

spisovateli nebo básníky (M. H. Krylova). Z lingvistického hlediska zkoumají verbální podobu a funkci jeho jazyka (M. Šider). Z historického a sociokulturního pohledu se zabývají tím, jakou funkci a roli hrála jeho hudba a poezie v sovětském a postsovětském prostoru 2. pol. 20. st. (T. E. Logačeva, E. Radke).

Analýze byly podrobeny písně ze studiových alb od roku 1981 do roku 2018. Alba byla vydána skupinou DDT, nicméně za autora písní (hudby a slov) je považován Jurij Ševčuk.

Na základě poslechu všech studiových alb skupiny DDT, bylo definováno 6 hlavních a nejdůležitějších tematických okruhů, jež se ve vydané tvorbě nejčastěji objevují. Témata doprovázejí i motivy, kterými se jejich autor zabývá a jež jsou pro něho charakteristické. Jedná se tedy o: tematiku vlasti a obrazu Ruska, sociální kritiku, válečnou tematiku a kritiku, přírodní lyriku a obrazu podzimu, milostnou tematiku a religiózní tematiku. Kromě toho je analýza zaměřena i na tematickou strukturu textu, ve které se promítanou historické nebo osobní události ze života Jurije Julianoviče, které vedly k napsání daných děl.

Každému jednotlivému tematickému okruhu odpovídají takové písně, které nejvíce a nejpřesněji pokrývají danou vymezenou tematiku. Všechny písně, kvůli jejich velice vysokému vydanému počtu, v dané práci uvést nemůžeme. Avšak v podobě citací a názorné ukázky, bylo v práci použito 28 písní jako přímý příklad Ševčukovy písňové poetické tvorby.

Při analýze byla zjištěna zvláštnost, kdy se mnohé a ty samé stejnojmenné písně vyskytovaly na několika dalších později vydaných nových albech skupiny. K těmto písním budou v práci uvedena všechna alba, v nichž se vyskytují. Můžeme předpokládat, že měl autor pro toto konání mnoho důvodů. Jeden z důvodů může být ten, že pro samotného autora byly písně osobně velmi důležité a opakovaně je tedy zařazoval do dalších studiových alb skupiny, anebo se u publika těšily významné popularitě a silně rezonovali ve společnosti. Další důvod může být takový, že každé následující vydané album bylo jinak tematicky nebo hudebně laděné a výsledné písně byly seřazeny tak, aby odpovídaly celému kontextu alba.

2.2.2. Tématica vlasti a obrazu Ruska

Do této tematiky spadají písně, které se vyznačují aktivní občanskou pozicí. Básně psané Jurijem Ševčukem dokazují, že mu není lhostejná situace v Rusku a není mu ani lhostejný osud a život lidí, kteří v něm žijí. Texty oplývají romantickým, občanským, svobodomyšlným duchem a vyzývají člověka k potlačení egoismu, sebezdokonalení a k lásce ke své rodné vlasti. J. Ševčuk začal své písně s touto tematikou psát v době, kdy se v Sovětském svazu řešila jeho budoucnost a osudy všech obyvatel Ruska. V době, kdy byla vedena válka v Afganistánu a začínala nová politika „Perestrojky“. (И. Буйнов, 2010, s. 4)

Jedním z hlavních **motivů** vyskytujících se v básnických textech je **svoboda**. Svoboda, to je vysoká životní cennost, která poskytuje podmínky k tvořivosti a je jedním z hlavních politických symbolů. (И. Буйнов, 2010, s. 5) Z jeho textů vyplývá, že právě motiv svobody je v jeho písních chápán různě. To znamená, že motiv vyjadřuje buď **politickou** nebo **osobní, občanskou a uměleckou svobodu**.

Přímým příkladem vyjádření politické svobody je doslova „*Пісень о свободѣ*“ - „*Песня о свободе*“ (album Иначе/PS 2011). Píseň byla zpěvákem věnovaná Konstituci Ruské federace, a také se od jiných odlišuje tím, že je stále v novodobém Rusku aktuální. (16)

Свобода, свобода, так много, так мало,
Ты нам рассказала какого мы рода.
Ни жизни, ни смерти, ни лжи, не сдаешься
Как небо под сердцем в тоске моей бьешься. (15)

Z textu plyne, že lidé politickou svobodu k životu potřebují, aby mohli svobodně žít, myslet a sami rozhodovat o svém životě. Ale ne vždy se svobodný člověk bude v životě cítit plně svobodný.

Osobní nostalgickou svobodu o rock´n´rollu a jeho hudebním působením vyjadřuje píseň „*Galino chod'*“ - „*Галя ходи*“ (Album Хали гали Галя ходи, 2018). V té je chronologicky od 80. let až do současnosti představen celý život Jurije Ševčuka, včetně jeho osobních názorů, pocitů, dějů a situací, se kterými se během svého života a působení v kapele potýkal.

Мне с детства твердили: "Свобода выросла из закона",
Я считаю наоборот – наш рок-н-ролл вылетел из свободы –

Это было как внезапные роды, как прямой укол в сердце,
Это было как в глаза перцем. Реанимация рот в рот.
И нам ломали пальцы в ментах, гнали в шею из будущего и комсомола,
Жгли волосы, а мы теряли страх. (15)

Nejednou Ševčuk v mnohých svých rozhovorech zmínil, že samotné slovo rock (rock 'n' roll) znamená svobodu („рок - это свобода“) a v jeho pojetí je rock (rock 'n' roll) vyjádřením jakéhokoliv typu svobody, ať už politické, osobní nebo umělecké. V 80. letech se sovětští rockoví představitelé snažili bojovat se sovětskou vlastní pomocí rocku a rockových písní, jež měly velké množství příznivců. Svoboda národa byla ohraničená zákony a vlastní (*“Свобода выросла из закона”*), avšak rockoví zpěváci nehledě na všechny komplikace, nelibost, šikanu a politický útlak ze strany úřadů („*И нам ломали пальцы в ментах, гнали в шею из будущего и комсомола*“) se nevzdávali a za svoji svobodu bojovali dál („*Жгли волосы, а мы теряли страх*“).

Umělecká a osobní svoboda je také vyjádřena v písni „*Бáсник*“ - „*Поэт*“ (alba *Время*, 1985 a *Я получил эту роль*, 1988). Píseň jednak představuje silného svobodomyšlného ducha básníka, silnou psychickou vůli a odhodlání. V případě neúspěchu se básník nevzdává a nadále pokračuje ve svých plánech. A z druhé strany se zde objevuje ukázka silného básníkovy egoismu, namyšlenosti a velkého sebevědomí.

Я - поэт заходящего дня,
Слишком многого не люблю.
Если ты, судьба, оскорбишь меня
Я просто тебя убью!
Я - пастырь, я - красный волк
Дрессировке не поддаюсь.
Пасу беззубых словечек полк
И, конечно, на них женюсь.
Я, я - электрический стул
Слишком долго не посидишь.
Я Вселенной вчера между глаз звезданул,
Подняв свой земной престиж. (15)

Básník jako takový je obecně považován za osobnost a svobodně myslícího člověka. Avšak v textu se svoboda prolíná i se silným celkovým básníkovým protestem („*Я падал тысячи раз*“, „*Сотни – проклят, сотни – воспет, И снова встаю сейчас.*“), agresí („*Если ты, судьба, оскорбишь меня, Я просто тебя убью!*“) a nezávislostí („*Я Вселенной вчера между глаз звезданул,*“). Osobní svoboda se zde skrývá za protichůdnými slovy pastýř a vlk („*пастырь*“, „*волк*“). Pastýř je volný člověk,

který je vzdálený od každodenního dění většiny obyvatel a převážně žije v dáli od lidí. Vlk („красный волк“) vystupuje v textu jako nespoutané, nebezpečné a nikým nekontrolovatelné zvíře, což značí naprostou zvířecí svobodu („Дрессировке не поддаюсь“).

Další motiv je **odpor k násilí o obraz revoluce**. Odpor k násilí je známá pozice rockového básníka. Píseň „*Revoluce*“ - „*Революция*“ (album Я получил эту роль, 1988) odráží povahu člověka, který si přeje změny, ale setkává se s lidmi, kteří pohrdají charakteru revoluce.

В этом мире того, что хотелось бы нам нет!
Мы верим, что в силах его изменить, да!
Но, революция, ты научила нас
Верить в несправедливость добра.
Сколько миров мы сжигаем в час
Во имя твоего святого костра? (15)

Jurij Ševčuk v písni ukazuje, že jakákoliv revoluce je násilná transformace. Násilné dění, které probíhá v krátkém časovém rozmezí s cílem provést změnu (ať už v politice, kultuře nebo v osobním životě), avšak lidé si neuvědomují, jaký dopad bude mít revoluce v budoucnu na jejich životy („*Мы бьёмся насмерть во вторник за среду, Но не понимаем уже четверга.*“). Při jakékoliv revoluci lidé věří v dobré změny („*Мы верим, что в силах его изменить, да!*“), ale potom jsou podvedeni klamnou lží, myšlenkami a jsou oklamáni líbivými iluzemi („*Но, революция, ты научила нас Верить в несправедливость добра.*“). Při násilné revoluci dochází i k zabíjení a úmrtí lidí („*Сколько миров мы сжигаем в час, Во имя твоего святого костра?*“). Vždy, když dochází k násilné změně, mění se starý režim za nový.

Protikladem revoluce je kontrarevoluce. V písni, s doslovným názvem „*Kontrarevoluce*“ - „*Контрреволюция*“ (album Пропавший без вести, 2005), jsou zobrazeny sociální, společenské a morální problémy každodenního života obyvatelstva a sled historických událostí v Rusku během 90.let. Vyskytuje se zde motiv svobody. (И. Буйнов, 2010, s. 6)

Да здравствует Революция, Свобода, Равенство, Братство!
Контрреволюция, наехав на нас,
Довела до больницы - вырос живот
Рок-н-ролл стерт, я учусь играть джаз,

Но меня рвет – полный рот нот

Контрреволюция ставит вопрос,
Как подключить к тебе мой насос
Шелестит шоколадками вечная глупость,
Твоя дальнорукость, моя близорукость (15)

Kontrarevoluce v písni představuje jednak vnitřní, duchovní stav člověka a jeho degradační úpadek, a také je zde představená jako klidný stav v životě lidí před násilnou změnou („*Контрреволюция добра и гуманна, Но очень туманна и не постоянна*“). V textu se objevují 4 známé kontrastní postavy: argentinský marxistický revolucionář Che Guevara (provedl revoluci na Kubě proti státní diktatuře), osvícenský francouzský filozof Voltaire (ve Francii v 18. století prosazoval osvícenské revoluční myšlenky, ve kterých důrazně upřednostňoval lidský rozum místo citů a odklon od náboženství a církve; osvícenství se znovu navracelo k období renesance a humanismu), kladná knižní postava Harry Potter (porazil zlého a nebezpečného Lorda Voldemorta a změnil svůj kouzelnický svět k lepšímu) a ruský revolucionář V. I. Lenin (svrhl ruského cara Mikuláše II. a carský režim, nastolil v Rusku komunismus). Postavy zobrazují protiklady dobra a zla. Harry Potter a Voltaire se řadí mezi ty dobré, kladné postavy, které měnili své světy, v nichž žili k lepšímu. Lenin a Che Guevara patří mezi negativní postavy. Protože i přes jejich vlastní přesvědčení, že konají dobro, nakonec země, kde převrat provedli (Kuba a SSSR) na tom v budoucnu nebyli nijak lépe. Kontrarevoluce v písni ukazuje regresivní společenský proces, záměnu stávajícího režimu za starý („*Хруним перестройка в отвоеванных кухнях, Ждет, когда и эта стабильность рухнет.*“).

Básník na motiv svobody, revoluce a kontrarevoluce má nejednoznačný pohled. Aby člověk mohl být v životě produktivní (například v umění, hudbě), musí mít svobodu a svobodnou mysl. Neměl by být přitom omezován žádným politickým režimem (např. ideje komunismu v Sovětském svazu). Zároveň se může svoboda u člověka pojít s protestem. Revoluce v životě lidí je většinou rychlá násilná změna, se snahou a účelem změnit něco určitého k lepšímu, ale ne vždy z revoluce vzejde dobrý očekávaný výsledek. Kontrarevoluce funguje na opačném principu revoluce. Při ní tedy dochází k návratu starého režimu, který někomu může vyhovovat a druhému může silně znesnadnit život.

Následujícím motivem je samotná **vlast** (родина). Motiv vlasti v písni J. Ševčuka ukazuje bezmeznou, věčnou a silnou lásku ke své ruské vlasti. Všechny básníkov

poscity vyjadřuje stejnojmenná patriotická píseň „*Vlast*“ - „*Родина*“ (alba Актриса весна, 1992 a Просвистела, 1999). V níž se také objevují historické události Ruska.

„*Родина*“ byla napsána v roce 1989 po přečtení románu Doktor Živago od Borise Pasternaka, Literární dílo Jurije Ševčuka ho natolik ohromilo a otřásl ním, že pod vlivem knihy a jejích motivů napsal tuto píseň. Ve stejném roce, ještě v tehdejší Sovětském svazu, se začínaly objevovat mezinárodní konflikty s předtuchou občanské války. (31)

Черные фары у соседних ворот,
Лютики, наручники, порванный рот.
Сколько раз, покотившись, моя голова
С переполненной плахи летела сюда, где

Родина.
Еду я на родину,
Пусть кричат - уродина,
А она нам нравится,
Спящая красавица,
К сволочи доверчива,
А, ну а к нам - тра-ля-ля...
Ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля... Эй - начальник! (15)

Text je plný protikladů a metafor, zpěvák v písni popisuje jak pozitivní stránky, tak i negativní stránky své vlasti. Jeho vlast není zdaleka ideální, je ovlivněna nepříliš lichotivými historickými událostmi Ruska. Fráze „*Черные фары у соседних ворот, Лютики, наручники, порванный рот.*“ – připomínají Stalinské represe během 30. let 20. století. Další věta „*Из-под черных рубаш рвется красный петух*“ popisuje ruské ultraradikální pravicové politické strany na počátku 1. pol. 20. st., které pod vlivem svého prosazovaného nacionalismu, monarchismu, antisemitismu i antisocialismu prováděly vůči Židům různá žhářství a pogromy. (M. Švankmajer, V. Veber, Z. Sládek a V. Moulis, 1999, s. 500-501)

Avšak i přes všechna negativa, která se ve vlasti nachází, svoji rodnou zem nadevše miluje. Lásku a vztah obyvatelstva ke své rodné zemi vystihují protikladné věty „*Пусть кричат – уродина, А она нам нравится, Спящая красавица.*“.

V písni „*Жздни*“ - „*Дорожная*“ (album Время, 1985) se motiv vlasti prolíná s motivem cesty. Zároveň se jedná o velice satirickou píseň, popisující život společnosti viděné hrdinou. Motiv cesty zde nemá svůj konečný cíl („*Ехал он, ехал, да так и не*

доехал!“). Básník v textu vytyčil problémy společnosti, se kterými se vlast potýká. Mezi ně patří; špatná infrastruktura, lenost strážníků ve službě („*На заслуженной фуражке Режет в карты дурака*“), hloupost občanů a špatné vztahy mezi mladými lidmi („*С ней нахал, сулящий разом; Счастье, свет и мордобой.*“).

Эх, железная дорога,
Расписные поезда.
У родимого порога
Отказали тормоза.
Эх, дорожные дебаты,
Размышленья-кирпичи,
Привокзальные Сократы,
Вечно трезвые бичи.

Ехал он, ехал, да так и не доехал! (15)

V písních se objevují i **historické motivy Ruska**. Většinou se jedná o historické osudy země, a buď se v písních promítá historický popis minulosti anebo je v nich vyobrazena historie současná.

Píseň „*Dům*“ - „*Дом*“ (album *Время*, 1985), z historického hlediska reflektuje sovětské období Nikity S. Chruščova, za jehož vlády v letech 1955-1964 došlo k postavení velkého množství stejných panelových domů neformálně pojmenovaných jako „chruščovky“. Tyto panelové domy, jež se později staly symbolem sovětské epochy, byly výsledkem Chruščovovy sociální politiky, která měla zvýšit životní úroveň obyvatelstva a zlepšit bytovou krizi. (29) Tuto píseň je možné zařadit i do sociální kritiky, ve které básník kriticky zobrazuje každodenní život sovětských občanů a popisuje problém s nedostatkem obytných prostorů.

В новом районе, бывшем загоне,
Вырос огромный цементный кокон.
Серая пыль, затвердев в бетоне,
Схватила и держит тысячи окон,

Тысячи стенок, балконов, дверей,
Тысячи вечнозеленых людей,
Тысячи разнокалиберных глаз,
Тридцать тысяч зубов, и пять тысяч фраз.

Пищеводы подъездов, давясь, пропускают
Тысячи тонн живой биомассы.
"Нам лучше не надо" - это считают
Передовые рабочие классы. (15)

„*Дѣм*“ - „*Дом*“ ukazuje typický každodenně se opakující obraz života lidí pracujících třídy („*Передовые рабочие классы*“). V básni se často vyskytuje slovo tisíce („*тысячи*“), jež se jeví jako anafora a v textu zdůrazňuje: zaprvé obrovské množství velice různorodých a odlišných lidí („*Тысячи разнокалиберных глаз*“), kteří žijí ve velmi malém obytném prostoru („*Небо – два с половиной метра*“, „*Девять квадратов на человека!*“), bez toho, aniž by měli nějaké své vlastní soukromí, a přitom sdílejí sociální zařízení s ostatními sousedy („*Тем не менее, все про всех все знают*“, „*Вечерами стены почти исчезают.*“); zadruhé velké množství stavebních prvků, jako jsou stěny, balkony, dveře, okna („*стены, балконы, стены, окна*“); a zatřetí mnoho obytných prostorů, bytů („*Тысячи кухонь каждое утро*“, „*В тысячах спален каждое утро*“).

V textu se objevují dva velice známí architekti 1.pol.20.st., kteří se zabývali městskou architekturou. Jsou to Le Corbusier a Ludwig Mies van der Rohe („*Карбюзье с Вандроем*“). Architekti se v textu vyskytují jako narážka na „chruščovky“. Tyto panelové domy se „částečně“ podobají skvostům uvedených architektů („*Стилизованный внук Карбюзье с Вандроем*“), ale v sovětském architekturním podání vypadají monotónně, unyle a nevzhledně.

Nehledě na všechny dennodenní bytové potíže obyvatel („*И у меня двенадцать замков на дверях*“, „*Я закаляюсь летом без горячей воды*“), a na nedostatek obytných míst, lidé projevují zájem v těchto panelových domech žít. („*А миллионы мечтают об этой крыше*“).

V písni „*Rusové*“ - „*Россияне*“ (album Метель августа, 2000) vyzývá J. Ševčuk k národní pospolitosti, jednotě, bratrství a k vzájemnému pochopení jeden druhého. Celým textem se prolíná historický kontext bitvy na Kulikovském poli. Tato bitva byla v ruské historii velice důležitá, protože moskevský kníže Dmitrij Donský roku 1380 se svým ruským vojskem, zvítězil nad protivníkem tatarským vládcem Mamajem. A tímto vítězstvím částečně zamezil pronikání tatarského vlivu a Zlaté hordy do středu ruských zemí.

Куликовскую битву закончил, телом своим закрыл.
В моем "я" - татарская камча да Днепр казацких жил,
Я - потомок стрелы Мамаю, я - наследник оселедца.
Национальностей стаю кормит Бог с моего лица
Эй, россияне - татары, чувашаи, еврей, кумыки,
Что нам рядиться, когда наши степи свободой омыты!

Хватит на всех весеннего солнца, озимого хлеба,
На всех одно время, бедовая память, да синее небо. (15)

Jurij Ševčuk se sám stylizuje do člověka se smíšeným původem. V Jeho osobě se mísí tatarská („Я" – татарская камча, Я – потомок стрелы Мамаю“) a ukrajinská („да Днепр казацких жил“) krev.

Básník věnoval tuto píseň všem národům a etnickým skupinám Ruska. V textu je zmíněno mnoho národností, které veliké Rusko obývají. Hlavní myšlenkou písně je **národnostní otázka Ruska**, která spočívá v tom, že autor nabádá všechny ruské **národy**, aby na tak velké teritorii jako je Rusko žili v klidu, míru a pospolu („Хватит на всех весеннего солнца, озимого хлеба, На всех одно время, бедовая память, да синее небо.“). A nehleděly na národnostní nebo náboženské rozdíly, protože všichni jsou jedním společným národem a Rusko je dostatečně veliká a rozlehlá země pro všechny („Будда, Аллах, Иисус – все россияне, на всех одно небо!“).

2.2.3. Sociální kritika

V mnoha písních Jurije Ševčuka se objevuje ostrá sociální kritika. Kritika společnosti, místních úřadů, kritika společenské nerovnosti. Jasně příklady můžeme vidět v albu „Периферия“, 1984. Název **Periferie**, což v překladu znamená: předměstí, okrajová část nějakého většího celku, a v tomto případě dalekou zapadlou ruskou provincií, je sarkastickou narážkou a satirickým pohledem na město Ufa (hlavní město Baškorstánu). Místo, ve kterém J. J. Ševčuk na počátku 80. let žil. Sarkasmus zde představuje celou řadu kritických pohledů a problémy, které v té době (80. letech 20. století) společnost obklopovaly. (Ю. Доманский, 2010, s. 85-86)

„**Мы из Уфы**“ – „*Мы jsme z Ufy*“ (album Периферия, 1984) se objevuje **motiv opilství lidí** („В любом подъезде разольют“) a vesnická nuda, kde se zastavil čas a nikam se neposouvá („Лет через сто метро откроют“).

У нас есть все: свои герои,
В любом подъезде разольют.
Лет через сто метро откроют,
А нынче "Rifle" продают.
We all live in Ufa!
Бэс яшайбэс Уфа! (15)

V písni se vyskytují cizojazyčná lexika nejprve z anglického jazyka („*We all live in Ufa!*“ – Všichni žijeme v Ufě!) a poté z baškirského jazyka („*Бэс яшайбэс Уфа!*“ – Jsme z Ufy!) za účelem ironicky podtrhnout význam místa, ze kterého autor pochází.

Stejnomená píseň ze stejného alba „*Периферия*“ – „*Periferie*“ znázorňuje ostrý kritický obraz sovětské vesnice a jejího života na počátku 80. let. 20. st. Opět zde vidíme negativa vesnického života: opilství, buranství, nudu, hloupost komunistických představitelů.

Чревата наша сторона:
Царит покой и тишина,
Навоз целует сапоги,
Кого-то мочат у реки,
Контора пьяных дембелей
За ребра лапая девчат,
О службе матерно кричат
И отгоняют кобелей.

Заборы, улицы, дома,
Кино опять не привезли,
Вчера завклуб сошел с ума
От безысходнейшей тоски.
Тут трактор пронесся, давя поросят,
В соседней деревне есть кир, говорят.
Всю ночь не смыкали в правлении глаз,
Пришел нам приказ: "Посадить ананас!" (15)

V Básni se vyskytují zajímavé protiklady „*Чревата наша сторона – Царит покой и тишина*“, a básnické eufemismy „*Навоз целует сапоги*“, „*Кого-то мочат у реки*“.

V písni „*Floutci*“ - „*Мальчики-мажоры*“ (alba *Время*, 1985 a *Я получил эту роль*, 1988) se vyskytuje **kritika** a **opovržení „zlaté mládeže“**, což představuje **sociální nerovnost mezi dětmi z bohatých a chudých rodin**.

Я чествую вас, сыновья дипломатов,
Юристов, министров и профессоров.
Короче, тех, кого всегда у нас вызывают на "бис".
Тех, кто всегда легко пролезет без виз.

Раскройте рты, сорвите уборы -
По улице чешут мальчики-мажоры.
Раскройте рты, сорвите уборы -
На папиных "Волгах" - мальчики-мажоры. (15)

2.2.4. Válečná tematika a kritika

Jurij Ševčuk, jak už bylo napsáno v teoretické části práce, se během svého života zúčastnil válečných konfliktů na mnoha různých místech světa. Do válečných zón odjížděl jako pozorovatel, ale také i jako hudebník, který s kapelou DDT odehrál koncerty pro vojáky a civilisty, kteří se nacházeli ve válečných oblastech.

Tvorba zpěváka se tak rozšířila i o další nepříliš lichotivá témata jako jsou **válka, smrt, lidské utrpení, kritika válečné politiky Ruské Federace** na přelomu 20. a 21. století. Podle textů a hudby je viditelné, že vystupuje v roli revolucionáře a ostrá problematika vyjádřená jasnými a pronikavými slovy, je charakteristická pro jeho poezii. (17) Zpěvák je tak velice dobře znám i kvůli svému silnému protiválečnému postoji. V jeho mnoha písních s válečnou tematikou můžeme zpozorovat buďto skrytý nebo viditelný protest proti jakékoliv válce ve světě. Často se v jeho pacifistických písních objevují **cynismus, ironie, lítost** nad každou ztracenou duší během války, **úvahy o nesmyslnosti** kteréhokoliv válčení. Zářným příkladem je známé album „**Прекрасная любовь**“, 2007 (Přenádherná láska), v němž se objevují písně se všemi možnými výše vypsanými charakteristikami. Máme přímo na mysli „Разговор на войне“ (*Rozhovor během války*), „Дым“ (*Dým*), „Капитан Колесников“ (*Kapitán Kolesnikov*), „Война бывает детская“ (*Válka bývá dětská*), „Закопали штыки“ (*Zakopali bajonet*).

Píseň „**He стреляй**“ doslova „*Nestřílej*“ je jednou z prvních **anti-válečných písní**. Její slova se staly symbolickými pro všechna anti-vojenská vystoupení DDT. Napsána byla v roce **1980** a byla zařazena do pěti alb skupiny DDT. Jsou to alba: ДДТ -1, 1981; Свинья на радуге, 1982; Компромисс, 1983; Я получил эту роль, 1988 a Просвистела, 1999. (Н. Харитонов, 1998, s. 171–172), (Н. Махмутов, 2015, s. 178)

K napsání textu přiměl Jurije Ševčuka rozhovor s jeho spolužákem, který hned od začátku války sloužil v Afganistánu, a také odtamtud do Ufy přivezl první rakev. J. Ševčuk se od spolužáka dozvěděl celou pravdu o probíhající válce v Afganistánu, o které v televizi říkali zkreslené informace. Po napsání písně „*He стреляй*“ zažil Ševčuk šikanu od pracovníků KGB a stranických příslušníků komunistické ideologie. Byl obviněn v tom, že není patriotické zpívat takovou píseň, když sovětští vojáci-internacionalisté bojují ve válečných místech. (Н. Махмутов, 2015, s. 178)

И случилось однажды, о чем так мечтал.
Он в горящую точку планеты попал.

А когда наконец-то вернулся домой,
Он свой старенький тир обходил стороной.
И когда кто-нибудь вспоминал о войне,
Он топил свою совесть в тяжелом вине.
Перед ним, как живой, тот парнишка стоял.
Тот, который его об одном умолял:

Не стреляй! (15)

„Не стреляй!“ je protestní, protiválečná píseň. Protestuje proti zlu a násilí. Básník zde kriticky zobrazuje špatný, narušený, morální a psychický stav člověka, bývalého vojáka, jenž se vrátil z války („И когда кто-нибудь вспоминал о войне, Он топил свою совесть в тяжелом вине.“). Ve větách „А когда наконец-то вернулся домой, Он свой старенький тир обходил стороной.“ autor vykresluje odmítavý pocit člověka, který se po návratu z války vyhýbá místům nebo věcem, jež jsou spojeny s negativními pocity, které během bojů vojáci zažili.

Kritický je i samotný refrém, v němž se třikrát opakuje jedno slovo *Nestřílej* – „Не стреляй!“ jenž vyzývá k míru, k dohodě, k mírovému vyřešení jakéhokoliv problému. Rovněž se v ní vyskytuje i skrytá kritika vedení komunistické strany.

Píseň „Mrtvé město. Vánoce“ - „Мёртвый город. Рождество“ (album Рождённый в СССР, 1997) byla napsána v roce 1995, v době, kdy byl Ševčuk v Čečenské válce. Ačkoliv je skladba válečná, vyskytuje se v ní několik tematických rovin. Jedná se o rovinu smrti nevinných a mnohdy velice mladých osob; zrození nového života; protiklad Vánoc, jako času radosti a oslav a protiklad smrti, která přichází v nečekaný vánoční čas; pomoc v nelehkém čase od zdravotních sester.

Рождество наступило, в подвале темно.
Сколько душ погубило напротив окно?
Я забыл, что в природе ещё что-то есть.
Шестого приняли роды без шести минут шесть.

Не пройти мне ответом там, где пулей вопрос,
Где каждый взгляд – миллиметром, время - пять папирос.
Мёртвый город с пустыми глазами со мной.
Я стрелял холостыми, я вчера был живой... (15)

Text, očima zpěváka Jurije Ševčuka, zobrazuje těžké válečné boje ve městě Groznyj v období Vánoc na přelomu roku 1994-1995. Byly to hlavně silné bojové útoky, při kterých přišlo o život velké množství ruských vojáků („Сколько душ погубило, Напротив окно“). Metafora a zároveň symbol „Шестого приняли роды, Без шести

минут шесть.“ znamená den a čas boje, tedy 6.1.1995 v 17:54 moskevského času, kdy ruská armáda dostala pokyn k zahájení útoku na město Groznyj proti čečenským vojákům. (30) Tato metafora v sobě ukrývá i skryté číslice. Skrytou cifrou je číslo 666, tedy Ďáblovo číslo, které v textu představuje pozemské zlo a smrt lidí.

Jurij Ševčuk v písni kritizuje zbytečné umírání vojáků, kteří mnohdy nebyli pro boj dostatečně psychicky ani takticky vycvičeni a připraveni. Kritizuje velice mladý věk zemřelých a mnohdy nezralých vojáků. („*Погасил короткий век.*“, „*Погасил двацатый век.*“). Vojínové byli také, během těžkých bojů, častokrát odkázáni jenom sami na sebe („*Мёртвый город с пустыми глазами со мной.*“). V Čečenské válce padlo mnoho zdravých a perspektivních mužů a životem nezkušených mladíků („*Я стрелял холостыми, я вчера был живой*“, „*На пеленки березы, руки, ноги не всем.*“). Lidé, kteří ve válce využijí, si velice rychle uvědomí a srovnají své životní hodnoty a mnohem rychleji psychicky dozrají.

„*Мládenci*“ - „*Пацаны*“ též také známá jako „*Умирили младици*“ - „*Умирили пацаны*“ (album Рождённый в СССР, 1997) je další z řady písni, jež byla po vypuknutí čečenského válečného konfliktu napsána Jurijem Ševčukem. Píseň popisuje smrt obyčejných a k boji nepřipravených mladých mužů („*Умирили пацаны страшно, Умирили пацаны просто.*“).

Умирили пацаны страшно,
Умирили пацаны просто.
Чем ближе к смерти, тем чище люди,
Чем дальше в тыл, тем жирней генералы.

Восемнадцать лет - это немного,
Когда бродишь по Тверской да без денег.
И немало, когда сердце встало,
А от страны тебе - пластмассовый веник.

Страна поет им рок-н-рольные песни,
Говорит - все будет нормально.
Страна кричит, что мы все вместе,
Да звучит это как-то банально. (15)

Píseň v podání Ševčuka je nelichotivou ukázkou toho, jak se rodná vlast povrchně chová ke svým vojákům. Vlast se sice snaží své vojáky potěšit a uklidnit („*Страна поет им рок-н-рольные песни, Говорит - все будет нормально.*“) a vyzývá je ke společnému

sjednocení („*Страна кричит, что мы все вместе*“) ale přitom během války sleduje jiné cíle. Věta „*А от страны тебе - пластмассовый веник*“ sarkasticky vyjadřuje skutečnost, že vlast si necení životů svých vojáků, kteří za ni bojují a pokládají za ni svůj život, a také si necení těch vojínů, kteří se z války vrací jako doživotní invalidé. Hanlivé slovní spojení „*пластмассовый веник*“ v sobě nese význam, že žádná ocenění, řády a vyznamenání, která vojáci po skončení války od své země obdrží, jim životy a zdraví nevrátí. Kritické přirovnání „*Чем ближе к смерти, тем чище люди*“ vypovídá o tom, že ve válce většinou umírají nevinní, mírumilovní lidé, kteří za nic nemohou. Naopak z druhého přirovnání „*Чем дальше в тыл, тем жирней генералы.*“ lze vyčíst, že osobám s vyšší vojenskou hodností (generálům) méně záleží na ostatních obyčejných lidech a vojácích, kteří na frontě umírají.

2.2.5. Přírodní lyrika a obraz podzimu

S filozofickými úvahami Ševčuka je také spjatá **přírodní lyrika**, a to především obraz **podzimu**. Tématika podzimu v úvahách Jurije Julianoviče často vypráví o pocitech člověka (smutek, žal, konec života), je spojena s asociacemi různých dějů, které se nám při představě tohoto ročního období vybaví. V některých písních, v rámci tematiky podzimu, vidíme i inklinaci k spisovateli Alexandru Puškinovi. Podzim je také tradičně ze symbolického hlediska brán jako **završení a konec životní etapy**. (Н. Данилова, 2014, s. 201-207) Tento fakt potvrzují i slova samotného zpěváka „*Я вообще, как и Пушкин, кстати, и некоторые другие наши поэты, люблю это время года. Мне кажется, оно наиболее подходит менталитету русского народа, нашему русскому характеру - такое душевное, печальное, немножко трагическое, задумчивое, без всякой суеты, спокойное, когда можно бродить по осеннему лесу и размышлять о вечном. Именно осенью как-то особенно легко, просто, спокойно и весело думается о смерти...*“.

(18)

Nejznámějšími písněmi s tematikou podzimu jsou „Осенняя“, „Что такое осень (Осень)“, „Осень, мёртвые дожди“, „В последнюю осень“.

„*Осень. Небо. Хлебы в снеге*“- „*Podzim. Nebe. Chleby ve sněhu*“ popisuje konec teplého léta a rychlý příchod smutného, deštivého podzimu („*Лета нету. Как кометы*“). Unylé pozimní období je zde opět vyličen jako konec životní etapy („*Скоро смерть*“).

заговорит“). Ve slokách, na začátku dvou veršů, se vyskytují anafory, opakující se slova. Anafory v básni slouží k většímu zdůraznění sdělované myšlenky nebo skutečnosti. První anaforou je slovo podzim – „осень“ („Осень - крики без ответа.“, „Осень, вера в тишину.“). Druhá anafora je slovo brzy – „скоро“ („Скоро вьюги и метели.“, „Скоро смерть заговорит.“)

Лета нету. Как кометы
Блещут листья на ветру.
Осень - крики без ответа.
Осень, вера в тишину.

Скоро вьюги и метели.
Скоро смерть заговорит.
Только ели, еле-еле
Зеленя греют вид... (21)

Píseň „V poslední podzim“-, **В последнюю осень**“ (alba Актриса Весна, 1992 a Просвистела, 1999) je další z řady písní, která představuje konec života, konec jedné epochy. Epocha („эпоха“) zde představuje konec života kolegy J. Ševčuka, rockového zpěváka a lídra skupiny Kino („Кино“) Viktora Coje. Frontman skupiny Kino tragicky zahynul při autonehodě v roce 1990 („В последнюю осень ни строчки, ни вдоха“). Ve stejném roce byla napsána i tato píseň. Během svého vystoupení na pamětním koncertu zesnulého Viktora Coje v roce 1990, věnoval Jurij Ševčuk píseň „В последнюю осень“ jeho památce. (Н. Махмутов, 2015, s. 169)

Nicméně prostřednictvím této písně promlouvá Jurij Ševčuk i ke svému milovanému básníkovi Alexandru S. Puškinovi („Ах, Александр Сергеевич, милый,“), se slovy, že básník už nikdy neprožije život, tak jak jej znal („Вы больше не вспомните то, что здесь было, И пыльной травы не коснетесь руками“). Autor také prostřednictvím eufemismu „Уходят в последнюю осень поэты, И их не вернуть – заколочены ставни“ vyjádřil smrt obou skvělých básníků jak Alexandra S. Puškina tak i Viktora Coje.

В последнюю осень, ни строчки, ни вдоха.
Последние песни осыпались летом.
Прощальным костром догорает эпоха,
И мы наблюдаем за тенью и светом
В последнюю осень.

Ах, Александр Сергеевич, милый,
Ну что же Вы нам ничего не сказали,
О том, как держали, искали, любили.

О том, что в последнюю осень вы знали
В последнюю осень.

Уходят в последнюю осень поэты,
И их не вернуть – заколочены ставни (15)

Píseň „*Co je to podzim*“ - „**Что такое осень**“ (alba Актриса весна, 1992 a Просвистела, 1999) je jedna z nejznámějších a nejpopulárnějších písní skupiny DDT, která se po dobu své existence stala národní písní. Zalíbila se všem věkovým kategoriím posluchačů skupiny. DDT ji dokonce po určitou dobu, kvůli její velké oblíbenosti, na svých koncertech vůbec nehrála. Jurij Ševčuk ji napsal na konci deštivého září v roce 1991 na Nikolském hřbitově v Petrohradě, při procházce v Alexandro-Něvské lávře. (Н. Махмутов, 2015, s. 167)

Что такое осень - это небо.
Плачущее небо под ногами.
В лужах разлетаются птицы с облаками.
Осень - я давно с тобою не был.

Осень, в небе жгут корабли.
Осень, мне бы прочь от земли.
Там, где в море тонет печаль
Осень темная даль.

Что такое осень - это камни.
Верность над чернеющей Невою.
Осень вновь напомнила душе о самом главном,
Осень, я опять лишен покоя.

Что такое осень - это ветер.
Вновь играет рваными цепями.
Осень - доползем ли, долетим ли до ответа:
Что же будет с родиной и с нами?
Осень - доползем ли, долетим ли до рассвета,
Осень, что же будет с завтра с нами? (15)

Básník lyricky zobrazuje podzim, tak jak jej známe. Předposlední roční období je vyličeno jako deštivé, tesklivé a větrné období. V textu se vyskytují neustále otázky – „*Co je to podzim? - Что такое осень?*“. Odpovědí na otázku je vždy nějaký přírodní element. Prvním vyskytujícím se přírodním elementem je **nebe** – „**небо**“. Nebe zde vystupuje jako symbol deště, a tento déšť je vyjádřen metaforou „*Плачущее небо под ногами*“. Metafora v tomto případě znamená silné lijáky, kaluže, rozvodněné toky řek. Druhým elementem je **vítr** - „**ветер**“, který se v textu objevuje jako symbol změny a nepokoje s popisem „*Вновь*

играет рваными цепями. Za povšimnutí také stojí fráze – „осень - это камни“ (podzim – to jsou kameny), doprovázená větou „Верность над чернеющей Невою.“. V obou těchto větách se skrývá město Petrohrad. Z mnohých Ševčukových rozhovorů vyplývá, že samotné město Petrohrad má pro něho velikou duševní hodnotu a také je pro něj zdrojem umělecké inspirace. Zpěvák takzvané „Benátky severu“ miluje, žije v nich a často je ve svých písních a albech, jež jsou věnovány tomuto starobylému ruskému městu, opěvuje. V jeho písních se všemi možnými básnickými prostředky odráží: rozmanitá kultura a historie, všelijaká možná přirovnání a spousta městských kulturně známých symbolů. Kulturní symbolika města je v textech buď na první pohled očividná anebo je skrytá.

V celé písni se neustále opakuje slovo podzim – „осень“, které v textu vystupuje jako básnická figura anafora. Anafora se často objevuje na začátku slok a na začátku rýmů, svým častým počátečním výskytem nás udržuje neustále v obraze.

V textu se projevuje i autorovo osobní uvažování, a zároveň prolínání jeho vnitřních pocitů („Осень – я давно с тобою не был“, „Осень, мне бы прочь от земли“, „Осень, я опять лишен покоя“). Setkáváme se zde i s úvahami („Осень – доползем ли, долетим ли до ответа“, „Осень – доползем ли, долетим ли до рассвета“), které se opět prolínají s řečnickými otázkami a jeho vnitřními pocity a strachem o svoji zemi („Что же будет с родиной и с нами?“, „Осень, что же будет с завтра с нами?“). Tyto zmíněné úvahy, otázky a obavy o rodnou zemi souvisí s i ruskou historií. Píseň vyšla na počátku 90. let, v době, kdy už se rozpadal tehdejší Sovětský svaz a místo něho pomalu vznikala nová země. Básník v těchto úvahách vyjádřil obavy nad tím, jaký bude další osud národa a nového Ruska.

Přírodní lyrika se kromě obrazu podzimu objevuje i jiných přírodních tématech. Příkladem je píseň „Дéšť“ - „Дождь“ (alba Свинья на радуге, 1982; Актриса Весна, 1992; Просвистела, 1999). Jedná se o jednu z neznámějších písní skupiny DDT napsanou v roce 1981. (25)

Дождь, звонкой пеленой наполнил воздух майский дождь.
Гром, прогремел по крышам, распугал всех кошек гром.
Я открыл окно, и веселый ветер разметал все на столе
Глупые стихи, что писал я в душной и унылой пустоте.

Грянул майский гром и веселый голос то ли пьяный, то ль шальной
Прокричал мне: "Эй, вставай-ка и попрыгай вслед за мной.
Выходи во двор и по лужам бегай хоть до самого утра.
Посмотри, как носится смешная и святая детвора." (15)

Děšť je zde vyličen jako pozitivní přírodní jarní jev. Jarní děšť („майский дождь“) zároveň představuje očistu a obnovu duše („Дождь очистил все и душа захлопав, вдруг размокла у меня.“), příjemnou změnu, dále způsobuje radost a uklidnění lidí („Вышли все под дождь, хором песни пели, и плясали, черт возьми.“). S deštěm vždy přichází i vítr („ветер“), jenž je v písni rovněž zobrazen jako kladný přírodní úkaz měnící dané místo, v němž se básník nachází. Přímá personifikace „веселый ветер разметал все на столе“ dává najevo změnu, při které se duševně smutný a tesklivý stav člověka („в душной и унылой пустоте“) mění k lepšímu. Jurij Ševčuk pomocí slov deště a větru zobrazuje zvrát nějakého dlouho trvajících stavu, který se postupně mění v radost a naději v životě lidí.

V textu se vyskytuje slovní paralelismus, tedy opakování stejných nebo podobných slov v jedné nebo více větách (Ю.Лотман, 1972, s. 89-90). Paralelismus tu představují slova děšť („дождь“) a hrom („гром“) a pomocí řečnické figury epanadiploze, se slova děšť a hrom opakují na začátku a na konci stejné věty („Дождь, звонкой пеленой наполнил воздух майский дождь.“, „Гром, прогремел по крышам, распугал всех кошек гром.“). Toto opakování stejných slov slouží k zesílení důrazu písně

2.2.6. Milostná tematika

Téma lásky se také často vyskytuje v textech J. Ševčuka. Vyjádření zpěvákovi lásky bývá různé. Jinak se rockový básník bude o lásce vyjadřovat, když se bude jednat o duchovní tematiku nebo lásku k vlasti, jinak lásku popíše k milovanému městu Petrohrad a jiným způsobem bude líčit lásku k ženám.

Píseň s názvem „Техды, když si tu была“- „Когда ты была здесь“ (album Иначе/PS 2011) je věnována zesnulé manželce Jurije Ševčuka Elmiře. V textu jsou lyrickým způsobem vyličeny vzpomínky na její osobu. Zpěváková láska zde představuje hluboký cit k ženě. Z písně vyplývá, že při zamilovanosti se člověk ocitá ve stavu, ve kterém nevnímá okolní svět, ale jenom osobu, do níž je zamilovaný.

Я помню эти цветы,
Танцевала твоя душа.
И ветра любовались как ты,
Как ты была хороша!
Над сугулым небом Невы

Летала живая взвесь.
Я не видел зеленее травы,
Когда ты была здесь. (15)

„*Láska nikam nezmizela*“ - „*Любовь не пропала*“ (album Хали гали Галя Ходи, 2018) je lyrická píseň, ve které Jurij Ševčuk zobrazuje lásku jako dlouhotrvající pozitivní lidský stav náklonnosti. Láska také znamená cit, může být životě mezi lidmi složitá a vyžaduje osobní zodpovědnost („*Там, где ты помолилась*“, „*О нашей любви, что, нет не пропала*“). Pocit lásky se během života může různě měnit, ale pokud je u člověka láska stabilní, tak postupem života tento cit sílí a nikam se nevytratí („*любовь не пропала, Немного устала, но не пропала.*“).

Свет. Тень. Что-то случилось
Там, где ты помолилась
О нашей любви, что, нет не пропала,
О нашей любви, что так долго искала. (15)

„*Očiska*“ - „*Глазища*“ (album Это всё, 1994) z hlediska milostné tematiky v textu představují lásku a přitažlivost z pohledu mužského hrdiny. Láska v jeho pojetí ukazuje zalíbení, atraktivitu mezi mužem a ženou, a taktéž pozitivní lidské emoce.

Вот она - куда-то идет
Вот он - я, смотрю на нее
Это было вчера - мы молчали вдвоем
Она свежа и прекрасна, я сказал: "Пойдем!"
Я там, где небо без крыши, где дым без огня
Где саблезубые мыши все мимо меня
Где гвозди вбитые в воду ржавеют дождем,
Где мы в непогоду погоду найдем
Эта любовь ужасна, эта весна хороша!
А твои, твои глазища,
Твое имя на заборе,
Я согласен выпить море,
Лишь бы доползти до днища (15)

Jestliže jsme v předchozích písních měli možnost vidět lásku v podobě zobrazení hlubokého citu nebo v podobě lidské náklonnosti, tak v ukázce z písně „*Глазища*“ můžeme vidět snahu Jurije Ševčuka zobrazit i psychický stav muže během zamilovanosti

(„Я там, где небо без крыши, где дым без огня“, „Где саблезубые мыши все мимо меня“). Z těchto vět vyplývá, že když se v tomto stavu člověk ocitá, často nevnímá svět kolem sebe.

Skrze oxymóron („Где мы в непогоду погоду найдем“) J. Ševčuk jasně ukazuje, že do sebe zamilovaní lidé, i v těch nejtěžších chvílích, dokážou mezi sebou najít štěstí, harmonii, souznění. Společně, v jejich životě, překonají všechny složité překážky. Láska u muže nemusí být vždy pozitivní emocií, ale může člověka i ničit, bolet nebo psychicky ubíjet („Эта любовь ужасна, эта весна хороша!“).

V textu se objevuje i zobrazení jara („весна“). Jaro je v přírodě považováno za symbol opětovného nového zrození. Je to také symbol rozkvětu, rozpuku, radosti a lásky. Básník taktéž ve větách „Я согласен выпить море - лишь бы доплзти до днуца“ ukazuje, že láska není jenom náklonnost, cit nebo emoce. Tento lidský nejcennější duševní stav spočívá i v projevovaném úsilí chování muže k ženě, se kterou chce navázat bližší osobní vztah. Samotná hyperbola „Я согласен выпить море“ obrazně ukazuje schopnosti člověka, při kterých je zamilovaný jedinec pro lásku schopen a připraven: trpět, podřídit se, měnit se ve svém obvyklém chování, vzdát se určitých osobních věcí, ustupovat milované osobně v jistých ohledech nebo dělat kompromisy.

Píseň „Noc-Ludmila“ - „**Ночь-Людмила**“ (album Метель августа, 2000) zobrazuje různé podoby lásky.

Назначаешь свиданье на крыше.
На груди пять колец, два тату...
Вдруг он тоже хоть слово напишет.

Здравствуй, ночь-Людмила, где тебя носило,
Где беда бродила, я б тебя убила,
Твою мать, Людмила, я тебя кормила,
Я тебя растила, где тебя носило? (15)

И в мечтах, чтоб достали звезду,
Назначаешь свиданье на крыше.
На груди пять колец, два тату...
Вдруг он тоже хоть слово напишет.

Здравствуй, ночь-Людмила, где тебя носило,
Где беда бродила, я б тебя убила,

Твою мать, Людмила, я тебя кормила,
Я тебя растила, где тебя носило? (15)

Láska je tu nejprve vyobrazena z pohledu mladé dívky, která prožívá nešťastnou a neopřetovanou zamilovanost („*От разбитой любви на окне, Замерзают хрустальные вены.*“, „*Вдруг он тоже хоть слово напишет.*“). Druhý obraz lásky představuje mateřský cit a rodičovský vztah k dceři. Mateřská láska je vůči hrdince z jedné strany tvrdá, vyčítavá, rázná („*где тебя носило*“, „*где беда бродила*“, „*я б тебя убила*“) a ze strany druhé se matka o své dítě bojí a snaží se ho chránit před nebezpečím („*я тебя кормила*“, „*я тебя растила*“, „*где тебя носило?*“).

V textu písně se vyskytují 4 známé ženské literární nebo historické postavy. Jsou to Nabokova Lolita, Johanka z Arku („*совмещающая Лолиту с Жанной Д'Арк*“), Karamzinova Ubohá Líza („*Ты мечтаешь съестть главную роль - На худой конец бедную Лизу.*“) a Puškinova Taťána („*Сочиняешь письмо, как Татьяна*“), tyto postavy jsou obdoby hlavní hrdinky a v určitých úsecích textu jí charakterizují.

Další pohled na rozdílné zobrazení lásky nabízí píseň „*Řekni, jak jsi milovala*“ – „*Расскажи, как ты любила*“ (album Прекрасная любовь, 2007).

Расскажи, как ты любила,
Расскажи, какой была.
Да забудем все, что было -
Нас с тобой судьба свела.

Мы с тобой по горло сыты
Пересоленной бедой.
Где твои мечты зарыты,
Там и я жду молодой.

Я седой и ты не дева,
Нам не строить, не ломать,
Спой-ка мне про ветер белый,
Да пошли ложиться спать. (15)

Hlavní myšlenkou, kterou dává autor v textu najevo je, že opravdový lidský cit lásky mezi lidmi může trvat celé dlouhé roky až do stáří a zůstává věčný („*Спой-ка мне*

про ветер белый, Да пошли ложиться спать.“). Tato dlouholetá láska je provázena jak bolestnými, tíživými a negativními vzpomínkami („*Мы с тобой по горло сыты Пересоленной бедой.*“), tak i věrností, úctou a povahou k drahému člověku („*Да забудем все, что было - Нас с тобой судьба свела.*“). Každý na konci svého života dospěje do situace, kdy má tendenci se ve svých myšlenkách vracet do minulosti a nostalgicky vzpomínat na své počátky („*Расскажи, как ты любила, Расскажи, какой была.*“).

2.2.7. Religiózní tematika

Některé Ševčukovy texty svědčí o jeho silné a hluboké religióznosti. (Э. Пшибыл-Садовска, Я. Садовски. 2010, s. 98-107) Toho si můžeme povšimnout ze zpěvákových slov.: „*Я человек православный. Но без Церкви, без веры Православной моя жизнь не существует. Человек – это ведь существо духовное. Сейчас муссируется представление о том, что человек – это только тело, это рефлексy, это руки, созданные для того, чтобы все хватать. Печально, но эта точка зрения насаждается сейчас повсеместно. Я думаю, что идет очень сложный период, и хочу обратиться к тем людям, которые меня слышат: сейчас идет «война между небом и землей», как пел Цой. Идет борьба на духовном уровне, идет духовная война за души людей. Я ее очень чувствую. А на какой я стороне – Вы сами знаете...*“ (20)

V roce 1993 byl Jurij Ševčuk pokřtěn a přijal pravoslavnou víru. Náboženské a křesťanské motivy v tvorbě skupiny DDT a jejího lídra tak hrají důležitou roli. V textech písní je spousta frází, které jsou **věnovány bohu, otázkám víry, otázkám života a smrti, a vztahu k pravoslavné církvi**. Ševčuk se skepticky staví ke sjednocení církevní a politické moci, ale na druhou stranu kritizuje náboženský fanatismus. (21) Religiózní, duchovní a mystické motivy se převážně v tvorbě Jurije Julianoviče vyskytují v albech 90.let až po začátek 21.století. (Э. Пшибыл-Садовска, Я. Садовски. 2010, s. 98-107)

N. I. Shchukina (2014, s. 210) rozdělila některé religiózní texty písní do „Vánočního cyklu“ Jurije Ševčuka. Zařadila sem písně „Рождественская“ (Vánoční), „Мёртвый город. Рождество“ (Mrtvé město. Vánoce), „Рождество“ (Vánoce), „Ночная пьеса“ (Večerní představení), „Романс“ (Romance). Některé texty z uvedených písní se pokusíme zanalyzovat.

Píseň „*Kostel*“ - „*Храм*“ (album *Актриса весна*, 1992) je věnována mnoha kostelům, které byli během stalinského režimu ničeny, bourány a likvidovány za účelem vymýcení víry v boha mezi lidmi. „*Храм*“ zobrazuje Katedrálu Krista Spasitele v Moskvě, která byla v roce 1931 během Stalinského režimu zlikvidována. (20) Hlavním tématem je násilné ukončení staré (křesťanské) etapy a nastolení nové komunistické doby a ideologie, bez křesťanských pravoslavných ideálů.

На холодном, хмельном, на сыром ветру
Царь стоит белокаменный,
А вокруг черными воронами
Старухи свет дырявят поклонами.

Верный пес царя грозного Иосифа,
Скачет Егор в счастливую жизнь.
Старое к чертовой сносим мы,
Новая вера рванет - ложись! (15)

Je důležité zmínit, že v textu nacházíme metafory – „*Царь стоит белокаменный*“, která představuje Katedrálu Krista Spasitele v Moskvě a „*царя грозного Иосифа*“, jež představuje samotného Josifa V. Stalina. Slovo „*Вороны*“ zde vystupují jako špatná předzvěst a „*Новая вера рванет - ложись!*“ představuje příchod komunismu.

Lyrická píseň „*Vrány*“ - „*Вороны*“ (album *Любовь*, 1996), také známá pod druhým názvem „*На неби jsou vrány*“ - „*На небе вороны*“, jež byla vydaná v albu *Рождённый в СССР 1997*, byla původně napsána v roce 1992 jako báseň. Je věnována manželce Jurije Elmiře Ševčuk, která téhož roku zemřela na rakovinu mozku. Celá píseň se jeví jako rekviem, kterým se hudebník loučí se svou zesnulou manželkou. (22)

„*Вороны*“ je typ písni, v němž se vzájemně mísí náboženská tematika s filozofickou. Text je protkán mnoha symboly (*вороны, ветер, весна, белая птица, вечная воля*). (17) Z náboženského hlediska je zde nejdůležitější myšlenkou víra v posmrtný život. V písni se zároveň popisuje proces proměny, kdy z lidského těla vychází duše a stává se věčnou („*Душа моя рядом стояла и пела*“). Z pohledu lyrické hrdinky se smrt stává začátkem nového života, ale už v jiné podobě („*Белая Птица*“).

Меня отпевали в громадине храма,
Была я невеста, прекрасная дама.
Душа моя рядом стояла и пела,

Но люди, не веря, смотрели на тело.
Свеча догорела, упало кадило.
Земля застонав, превращалась в могилу.
Я бросилась в небо за легкой синицей.
Теперь я на воле, я Белая Птица. (15)

V textu „*Vánoce*“ - „*Рождество*“ (album Единочество. Часть I, 2002) se vyskytuje pravoslavná religióznost (narození Ježíše před 2 tisíci lety, na začátku písně je boží přítomnost zobrazena v podobě svíce, to znamená světla), jež je protkána biblickými obrazy a zároveň se zde vyskytuje přímý odkaz k Bohu. V písni je zobrazen sváteční večer, při kterém duševně rozpolcený hrdina přemýšlí o svém životě, smrti a Bohu, zároveň sebe s ním porovnává. Přirovnání „*Я такой же простой Вифлеемский пастух*“, dokazuje, že se hrdina staví do stejné role Ježíše, tedy prostého člověka, kterým Ježíš byl.

Пусть две тысячи лет Он родился назад
Что изменилось?
Я такой же простой Вифлеемский пастух
Я телец, скорпион да собака
Мои чувства - Варрава,
Кому уготована Иерусалимская милость
Мои мысли - одна окаянная,
Дикая смертная драка (15)

Biblický obraz se zde objevuje v postavě Barabáše – „Варрава“ – biblická postava zločince, která se provinila a měla být ukřižována. Kromě toho, že se zpěvák v textu porovnává s Bohem, ztotožňuje se i s pocity Barabáše („*Мои чувства – Варрава*“, „*Мои мысли - одна окаянная*“), tohoto zločince, který byl odsouzen za těžké hříchy k trestu smrti, ale v nečekaný moment byl Pilátem Pontským omilostněn a z vězení propuštěn („*Кому уготована Иерусалимская милость*“).

Píseň „*Velikonose*“ - „*Пасха*“ (album Единочество. Часть 2. Живой, 2003) je další z hluboce religiózních básní, která popisuje hlubokou víru v Boha a jeho znatelnou přítomnost, kterou pocítuje hrdina ve svátečních dnech Velikonoc. (Э. Пшибыл-Садовска, Я. Садовски, 2010, s.102)

Думал починить - отрубил с плеча
Продолжали плыть
Думал не успеть, ожила свеча
Наказала быть
Всё, что было мной, это тоже Он -

Сваренный добром
Пасха началась, колокольный звон
Дышит медным ртом

Вечер... Окровавленная плаха
Расплясался на рассвете... Красивей, чем смерть на воле
То, что мной когда-то было... Нету, друг мой, рассуди
Пожелтело и уплыло... Он на свет перекрестился
В небесах дымит кадило... Еле слышно помолился
Я за всё давно в ответе... Попросил у всех прощенья
Только чистый пряный ветер... Благодарил за угощенье
Ты, душа моя (15)

Svátek Velikonoce (Пасха) má pro křesťanský svět veliký význam, protože každoročně připomíná ukřižování Ježíše Krista, jeho zmrtvýchvstání a nanebevzetí. Právě tomuto tématu se věnuje stejnojmenná píseň „*Пасха*“.

Opět se v textu vyskytuje přítomnost Boha („*Ожила свеча, наказала быть; „Всё, что было мной, это тоже Он.*“). Bůh je zobrazen jako kladná postava, rovněž je jeho samotná osoba ztělesněním dobra („*Сваренный добром*“). Vidíme, že se v textu prolíná **život a smrt**. Život a smrt, z duchovního hlediska, mají v období nejvýznamnějšího křesťanského svátku veliký význam, neboť během tohoto jarního období představují významnou symboliku. Tato symbolika oslavuje Ježíšovo vzkříšení a jeho vykoupení. Stejně jako u výše analyzované písně „*Vrány*“ – „*Вороны*“, tak i u Velikonoc – „*Пасхи*“ se objevuje **prvek zmrtvýchvstání**. Zatímco v písni *Vrány* je důležitá hlavní ženská hrdinka, u Velikonoc hraje hlavní roli mužský hrdina, avšak ne vždy je přesně jasné, o koho se zrovna jedná. Zdali jde o muže anebo Ježíše Krista. Básník zobrazil smrt prostřednictvím eufemismů („*То, что мной когда-то было*“, „*Пожелтело и уплыло*“, „*Всё, что было мной - в запахе берёз*“, „*Всё, что было мной, Замело стеной*“).

Z náboženského pohledu Ševčuk v textu poukazuje na to, že člověk nežije věčně a před vlastní smrtí se bude zpovídat a prosit o odpuštění svých hříchů („*Попросил у всех прощенья*“). Po smrti, člověk před soudem božím bude obhajovat životní činy, kterých se během své existence dopustil („*Я за всё давно в ответе*“). Opět se v textu objevuje vítr („*чистый пряный ветер*“), ale v tomto kontextu přináší změnu, v našem případě ohlašuje smrt hrdiny.

Závěr

Tato bakalářská práce s názvem Tvorba Jurije Ševčuka a skupiny DDT v ruské rockové poezii měla za cíl představit život, dílo a analýzu textů rockové poezie lídra skupiny DDT Jurije Ševčuka.

V teoretické části byl nastíněn dosavadní život zpěváka a důležité životní události, které ovlivnili jeho tvorbu. Za životní důležité mezníky se považuje komunistická ideologie 80. let a šikana ze strany komunistických úřadů, na přelomu 90.let a 21.století to byly válečné konflikty, kterých se jako pozorovatel účastnil (válka v Afganistánu, několik rusko-čečenských válek, mezinárodní válečný konflikt v bývalé Jugoslávii). Během 90. let to také byly vnitřní politicko-ekonomické problémy Ruska po rozpadu SSSR. Kromě historických událostí jeho tvorbu silně ovlivnilo i brzké úmrtí jeho první manželky, které věnoval několik písní, a i celé album „Актриса Весна“ (Jaro je herečka). Dále v práci byla představena skupina DDT. Byla dána charakteristika jejího stylu hudby a popsána její historie.

V praktické části bylo cílem vymezit pojmy, které se pojí s hudbou, a jsou to slova rock, ruský rock a ruská rocková poezie. Bylo zjištěno, že ruský rock se vyvinul ze západní formy rocku, a měl nejsilnější ohlas v období 80.let, kdy v Sovětském svazu panovala Břežněvská stagnace a v druhé polovině 80.let se sovětské Rusko, v duchu Gorbačovské „Perestroiky“, pozvolna začalo měnit do více demokratické země. Bylo také zjištěno, že Sovětský režim bojoval proti rocku jako takovému a jejich hlavním představitelům. Rocková poezie se vyvinula z autorské písně a v rockové hudbě představuje široké spektrum témat, jevů, také je vědecky náležitě zkoumána různými odborníky ruské filologie. Odborníci v dané problematice zkoumají tematické rozpětí textů, jazyk, lingvistické a syntaktické vlastnosti básní, poetiku textu, porovnávají a hledají textové shody s ostatními básníky.

Další úsek praktické části si kladl za cíl zkoumat a analyzovat tematiku písní ze studiových alb vydaných od roku 1981 do 2018 Jurijem Ševčukem spolu se skupinou DDT. Během tohoto vymezeného období skupina DDT vydávala písně, které významně ovlivňovaly společnost. V jejich tvorbě se objevoval pronikavý, úderný, ať už zjevný či skrytý protest a vzdor proti politickému (sovětskému) systému, silná kritika, ale i lyricko-filozofické úvahy o životě. Ve výsledku tak můžeme říct, že na základě zpěvákových různých životních situací z písní vyplývá široké tematické rozpětí. V práci je analýza textů

rozdělena do 6 tematických rovin, jimiž jsou: tematika vlasti a obrazu Ruska, sociální kritika, válečná tematika a kritika, přírodní a lyrická tematika a tematika milostná a religiózní.

V bakalářské práci se vyskytují písně, které nejvíce a nejpřesněji pokrývají výše zmíněné vymezené tematiky. V podobě citací a zároveň názorné ukázky, bylo v práci použito 28 písní jako přímý příklad Ševčukovy písňové poetické tvorby.

Na základě analýzy zmíněných tematik a 28 odpovídajících textů, jenž co nejpřesněji odpovídají šesti tématům vyplývá, že Jurij Julianovič Ševčuk v tematice vlasti a obraz Ruska zobrazuje motiv svobody. Svobodu dělí na politickou, uměleckou a osobní, kterou popisuje jako potřebou k fungování populace ve státě. Dále jsou zde zobrazeny motivy revoluce, kontrarevoluce a vlasti. Motiv samotné vlasti, zobrazuje hlubokou lásku k ní. I přes všechny své politické, historické, sociální a morální problémy, se kterými se jeho rodná země potýká, si ji váží a nadevše miluje. V této tematice také vytyčuje historický obraz a realie Ruska, lid vyzývá k národní pospolitosti.

Sociální kritika ukazuje kritický obraz společnosti. Je zde vyobrazena sociální nerovnost mezi lidmi, opilství, nevhodné a nepřiměřené chování vesnických obyvatel, kritika stranického vedení. Válečná tematika zobrazuje protest proti zlu a násilí, vyobrazuje hrůzy a psychickou rozpolcenost člověka v období války, a kritizuje zbytečné umírání mladých lidí.

Přírodní lyrika především zobrazuje obraz podzimu jako smutné a tesklivé období. Podzim je v písních vnímán jako konec života. Důraz je kladen na přírodu, která podbarvuje samotnou atmosféru podzimu. Přírodní lyrika celkově působí na smysly a pocity člověka a zobrazuje jeho náladu. Milostná tematika představuje lidskou lásku jako silný lidský cit. Dále ji Jurij Ševčuk představuje jako, náklonnost k člověku, osobní odpovědnost mezi lidmi, lásku jako silný emoční cit, který při zamilovanosti trvá věčně. V této tematice je také ukázána i láska mateřská. Religiózní tematika ukazuje hlubokou víru básníka v Boha. V textech se objevují náboženské a biblické motivy.

V jednotlivých textových ukázkách jsou vymezeny některé básnické prostředky. Jeho tvorba se celkově vyznačuje originalitou, nápaditostí, jedinečností. V uvedených textech je také vidět rozsáhlý myšlenkový pochod autora, kdy se lyrické písně prolínají s popisem přírody a osobními vnitřními pocity. Avšak texty, ve kterých se objevují motivy svobody, revoluce, války jsou prostoupeny hlubokým hloubáním nad daným problémem,

a také se prolínají s vnitřním zpěvákovým protestem. Písňe poukazují na širokou škálu problémů. Jedná se o problémy sociální, politické, morální, vojenské.

Na závěr, podle zpracovaných písní usuzujeme, že sociálně-politická situace, a také atmosféra v Rusku na konci 20. století a počátkem 21. století, ovlivnila a zanechala svoji nesmazatelnou stopu na celkové tvorbě Jurije Julianoviče Ševčuka.

Резюме

Настоящая бакалаврская работа с названием «Творчество Юрия Шевчука и группы ДДТ в русской рок-поэзии» посвящена русской рок-поэзии и анализу творчества Юрия Шевчука.

Целями данной работы являются: 1) представить биографию и важные моменты из жизни рок-поэта и продемонстрировать их влияние на его творчество, а также дать характеристику его песенной поэзии и группы ДДТ.

2) в работе дать определения понятиям *рок*, *русский рок*, *русская рок-поэзия* и описать их роль.

3) попытаться проанализировать тематику поэтических текстов Ю. Шевчука.

Из-за малого количества чешских научных работ и публикаций, касающихся русской рок-поэзии, мы в работе в большинстве случаев опирались на русскоязычные источники: на работы Ю. Доманского, на материалы научного журнала по языкознанию и литературоведению «Русская рок-поэзия: текст и контекст», издаваемого с 1998 по настоящее время. Также в дипломе использовались исследования Н. Махмутова, А. Троицкого, чешского исследователя Игоря Йелинка и других авторов.

Данная работа состоит из двух частей: теоретической и практической, а также введения, заключения, приложения и аннотации.

Теоретическая часть включает в себя разделы, касающиеся жизни Юрия Шевчука и истории группы ДДТ. Рок-поэт, музыкант и лидер группы ДДТ, которому на данный момент 64 года, считается классиком русского рока. На его песенное творчество повлияли российские барды, в первую очередь, Владимир Высоцкий, Булат Окуджава, Александр Галич, и другие рок-музыканты, например Александр Башлачев. На его творчество также оказали влияние поэты Александр Пушкин, Александр Блок, Осип Мандельштам, Сергей Есенин, Николай Заболоцкий.

Юрий Шевчук, как человек и как художник, активно выражает свое мнение об актуальных политических проблемах и общественных событиях в своей стране, как посредством своих песен, так и в разных интервью. Он критикует нынешнюю политическую ситуацию в государстве и не является поклонником современной

власти России. Также он отрицательно относится к современной российской поп-музыке, её поп-сцене, любой войне, и к насилию. Для него важна свобода слова, свобода творчества.

Группа «ДДТ» возникла в 1980 году в Уфе. Её название произошло от ядовитого химического вещества, представляющего собой инсектицид дихлордифенилтрихлорэтан. Она принадлежит к ярким представителям русского рока, однако их рок-стиль со временем менялся. Группа часто путешествует и даёт концерты в разных странах мира. На сегодняшний день группа ДДТ выпустила 22 сольных альбома.

В начале практической части объясняются понятия «рок», «русский рок» и «русская рок-поэзия». Вторая половина практической части посвящена анализу рок-поэзии Юрия Шевчука.

Рок, как музыкальное явление и жанр, возник в 50-ые 20-го века в США, и постепенно получил распространение в других странах. Русский рок возник в 70-ые годы в Советском союзе. В полной силе он проявил себя в 80-ых годах, когда в разных городах СССР начинали появляться рок-клубы и много разных рок-групп.

Для русского рока характерно, что он является синкретическим феноменом, который в себе соединяет музыку и поэтический текст. Главные темы, о которых пели советские и русские рок-музыканты, это социальные, политические, этические, моральные, философские и любовные темы. Важно отметить, что рок стал выражением негативистского типа мироощущения и его воспринимали как протест против официальной культуры и режима СССР.

Русская рок-поэзия возникла из авторской песни. Типичным для рок-поэзии является тот факт, что главным представителем является лидер группы, который сам пишет слова, музыку и сам эти песни исполняет. Главными представителями русской рок-поэзии считаются: Юрий Шевчук («ДДТ»), Александр Башлачев, Борис Гребенщиков («Аквариум»), Виктор Цой («Кино»), Константин Кинчев («Алиса»), Михаил Науменко («Зоопарк») и Андрей Макаревич («Машина времени»). До сих пор введутся дискуссии разных исследователей о том, стоит ли рок-поэзию исследовать, как филологическое явление.

Среди современных российских лингвистов и учёных, занимающихся исследованием русской рок-поэзии, мы можем назвать Ю. В. Доманского, Д. И. Иванова, В. А. Гаврикова и И. А. Авдеенко. Так как рок-поэзия Юрия Шевчука имеет большой тематический диапазон, множество различных тем и свою специфичность, мы можем также выделить исследователей, которые занимаются исследованием текстов именно Юрия Шевчука. Ими являются И. А. Буйнов, Д. Кондакова, М. Н. Крылова, М. Шидер, Т. Е. Логачева или Э. Радке.

Основной раздел практической части посвящен анализу песенной поэзии Юрия Шевчука. Анализ был сделан на основе песен, которые были изданы в студийных альбомах, с 1981-го года по 2018-ый год, группой ДДТ. На основе прослушивания всех этих альбомов было определено 6 основных и важнейших тематических направлений, наиболее часто встречающихся в публикуемом творчестве Юрия Шевчука. Каждому отдельному тематическому направлению соответствуют песни, наиболее точно охватывающие заданную тему. Однако из-за очень большого количества песен мы не могли перечислить все песни, но в виде цитат было в данной работе использовано 28 песен, как прямой образец песенно-поэтического творчества Шевчука.

Можно сделать вывод, что песенное творчество Ю. Шевчука посвящено шести основным и более часто появляющимся темам. Теме Родины и образу России, социальной, военной, религиозной темам, а также теме любви и природы.

В теме родины и России появляются мотивы свободы, причем мотив свободы делится на политическую, художественную и личную свободу. К данной теме относится и мотив революции, контрреволюции, сопротивления и несогласия с насилием. Тема родины отражает сильную любовь поэта к ней. Несмотря на все политические, социальные и моральные проблемы, с которыми сталкивается его родина, Юрий Шевчук любит и уважает её. Юрий Шевчук также отмечает историческую картину событий и реалии России, призывает народ к национальной общности.

Второй крупной темой в творчестве Ю. Шевчука является социальная тема. Эта тема отображает критику руководства, критику образа жизни в Периферии и социальное неравенство между людьми. Военная тематика в творчестве Ю. Шевчука, как **третья** тема, связана с протестом поэта против зла, насилия

и описывает страхи, ужасы и психическую раздвоенность человека в течение войны, а также критикует гибель молодых людей и отношение власти к жизни своих солдат.

Четвёртой значимой темой в творчестве Ю. Шевчука является природная лирика и особенно образ осени, тесно связанный с философскими размышлениями о жизни и смерти. Осень традиционно символически воспринимается как конец и завершение жизненного этапа.

Пятой темой в творчестве рассматриваемого поэта является любовь: она представляет собой как человеческую любовь между мужчиной и женщиной, так и сильное чувство между людьми, так и психическое состояние человека, при котором можно изменить свое поведение по отношению к другим. Любовь, в понимании Ю. Шевчука, является в большинстве случаев положительной эмоцией, и она связана с уважением друг к другу. Любовь, если человек искренне влюблен, бывает вечною. Также в этой теме показана и материнская любовь.

Религиозная тематика демонстрирует глубокую веру поэта и его лирического героя в Бога. Некоторые религиозные песни Ю. Шевчука переплетаются с философской лирикой. Песни этой тематики включают в себя мотивы истории России и разные духовные символы. Здесь также представлена идея веры в посмертную жизнь человека. В текстах появляются библейские мотивы и разные библейские персонажи.

Тексты песен Ю. Шевчука в целом указывают на широкий круг проблем, которые волнуют поэта: это социальные, политические, моральные, военные проблемы и другие. Многие песни Юрия Шевчука тематически переплетаются.

Ю. Шевчук во своих песнях использует многие поэтические фигуры (анафору, параллелизм) и тропы (метафоры, персонификации, антитезы, оксиморон, гиперболу). Во своих текстах он также применяет разные символы, иронию или активно использует риторические вопросы.

Лирика Юрия Шевчука, в которой проявляются мотивы свободы, революции, войны, пронизана глубоким размышлением над этими темами, а мысли о них также переплетаются с внутренним протестом певца.

В заключение, на основе анализа текстов песен, мы можем прийти к выводу, что социально-политическая и историческая ситуация, а также атмосфера в России

на рубеже 20-го а 21-ого веков, повлияла на Юрия Юлиановича Шевчука и оставила неизгладимый след в его творчестве.

Zdroje

Knížní zdroje:

JELÍNEK, Igor a kol. *Současná ruská a polská zpívaná poezie I*. Ostrava: Universitas Ostraviensis, 2015, 486 s. ISBN 978-80-7464-773-4.

ŠVANKMAJER, Milan, Václav VEBER, Zdeněk SLÁDEK a Vladislav MOULIS. *Dějiny Ruska*. 3. dopl. a přepracované vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999. ISBN 80-7106-216-2.

VYSLOUŽIL, Jiří. *Hudební slovník pro každého I*. Vizovice: Lípa, 1995, 350 s. ISBN 80-901199-0-5.

АВДЕЕНКО, Иван Анатольевич. Проблемы определения понятия "Русская рок-поэзия" в литературоведении и языкознании. In: *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. № 8(74). Тамбов: Издательство "Грамота", 2017, s. 54–57. ISSN 1997-2911.

БУЙНОВ, И. А. Тема Родины в творчестве Ю. Ю. Шевчука. In: *Rhema. Рема: Научный журнал на тему: Языкознание и литературоведение*. 3. Московский педагогический государственный университет, 2010, s. 4–11. ISSN 2500-2953.

ДАНИЛОВА, Наталья Кузьминична. Художественные взаимодействия рок-поэзии с классикой и современностью. In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст: Сборник научных трудов*. Екатеринбург, Тверь, 2014, s. 201–207. ISSN 2414-0791.

ДОМАНСКИЙ, Юрий Викторович. Вместо заключения. О культурном статусе русского рока. In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст: Сборник научных трудов*. Тверь, 2004, s. 215-225. ISSN 2414-0791.

ДОМАНСКИЙ, Юрий Викторович. *Русская рок-поэзия: текст и контекст*. Москва: Intrada — Издательство Кулагиной, 2010, 230 с. ISBN 978-5-87604-224-2.

КОРМИЛЬЦЕВ, И., СУРОВА, О. Рок-поэзия в русской культуре: возникновение, бытование, эволюция. In: *Русская рок-поэзия: Текст и контекст. Сборник научных трудов*. Тверь: Тверской государственный университет, 1998, вып. 1, с. 11-39. ISSN 2414-0791.

КРЫЛОВА, Мария Николаевна. Сравнительные конструкции в поэтических текстах Юрия Шевчука. In: *Язык и культура: Языкознание и литературоведение*. №2. Томск: Национальный исследовательский Томский государственный университет, 2016, s. 45-56. ISSN 2311-3235.

ЛОТМАН, Юрий Михайлович. *Анализ поэтического текста: Структура стиха*. Ленинград: Просвещение, 1972, 272 s.

МАХМУТОВ, Наиль. *По "следам" легенд уфимского рок-н-ролла. Юрий Шевчук и "ДДТ"*. Уфа: Лето, 2015, 300 s. ISBN 978-5-87308-143-5.

ПШИБЫЛ-САДОВСКА, Э. а Я. САДОВСКИ. Поэтические образы Юрия Шевчука как описание глубокого (мистического) религиозного опыта. In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст: Сборник научных трудов*. Екатеринбург, Тверь, 2010, s. 98-107. ISSN 2414-0791.

РАДКЕ, Эвелин. Русская рок-музыка и её функция в культурном советском пространстве. In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст*. № 7. Тверь: Томский государственный университет, 2003, s. 249-256. ISSN 2414-0791.

СМИРНОВ, Илья. *Время колокольчиков: Жизнь и смерть русского рока*. Москва: "ИНТО", 1994, 263 s. ISBN 5-900801-16-0.

ТРОИЦКИЙ, А.К. *Рок в Союзе: 60-е, 70-е, 80-е*. Москва: Искусство, 1991, 207 s. ISBN 5-210-02476-8.

ХАРИТОНОВ, Николай. *Империя ДДТ*. Москва: Варгиус, 1998, 176 s. ISBN 5-89756-005-6.

ШИДЕР, Михаэль. Язык русского рока (на материале песен Юрия Шевчука). In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст: Сборник научных трудов*. Тверь, 2000, s. 102-109. ISSN 2414-0791.

ШПИЛЕВАЯ, Г.А. Восприятие литературного творчества Ю. Ю. Шевчука: Pro et contra. In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст: Сборник научных трудов*. Екатеринбург, Тверь, 2017, s. 81-87. ISSN 2414-0791.

ЩУКИНА, Наталья Евгеньевна. "Рождественский текст" в поэзии Ю. Шевчука. In: *Русская рок-поэзия: текст и контекст*. №15. Екатеринбург, Тверь: Уральский государственный педагогический университет, 2014, s. 208-213. ISSN 2414-0791.

Elektronické zdroje:

- (1) Шевчук, Юрий: Рок-музыкант, общественный деятель. *Lenta.ru* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://lenta.ru/lib/14207046/full.htm#43>
- (2) Шевчук, Юрий Юлианович. *Tass.ru* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://tass.ru/encyclopedia/person/shevchuk-yuriy-yulianovich>
- (3) Актриса Весна (альбом) - ДДТ и Юрий Шевчук. *Reproduktor.net* [online]. [cit. 2021-4-1]. Dostupné z: <https://reproduktor.net/ddt/diskografiya/aktrisa-vesna/>
- (4) Первая чеченская война. Юрий Шевчук о поездке в Чечню. Война в Чечне [online]. 11.11.2018 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.warchechnya.ru/pervaya-chechenskaya-vojna-yurij-shevchuk-o-poezdke-v-chechnyu/>
- (5) Cover verze. *ABZ.cz: slovník cizích slov* [online]. [cit. 2021-6-7]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/cover-verze>
- (6) Knigogid.ru: Книги Юрия Шевчука [online]. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://knigogid.ru/authors/14402-yuriy-shevchuk/books>
- (7) Юрий Шевчук — новые книги. *Livelib.ru* [online]. [cit. 2021-6-8]. Dostupné z: <https://www.livelib.ru/author/178652/top-yurij-shevchuk>
- (8) ДДТ. *Moskva.fm* [online]. [cit. 2021-3-5]. Dostupné z: <https://moskva.fm/music/ддт/artist-about>
- (9) КУРИЙ, Сергей Иванович. Происхождение названия группы ДДТ и ее символики: Прямая линия с Юрием Шевчуком, Киев, газета «Факты», 2000г. *Kursivom.ru* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <http://www.kursivom.ru/происхождение-названия-группы-ддт-и-е/>
- (10) АЛЕКСЕЕВ, А., БУРЛАКА, А., СИДОРОВ, А. Кто есть кто в советском роке: Иллюстрированная энциклопедия отечественной рок-музыки [online]. [cit. 2021-3-2]. Dostupné z: https://www.litmir.me/br/?b=146635&p=17#section_8
- (11) Oficiální stránka skupiny DDT [online]. [cit. 2021-4-8]. Dostupné z: <https://ddt.ru/>
- (12) Рок-поэзия. *Mosliter.ru: Русская и зарубежная литература* [online]. [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <http://mosliter.ru/ruslit/20vek/rok-poeziya/>
- (13) Synkretismus. *ABZ.cz: slovník cizích slov* [online]. [cit. 2021-6-7]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/synkretismus>
- (14) Юрий Юлианович Шевчук. *Biographe.ru* [online]. [cit. 2021-6-1]. Dostupné z: <https://biographe.ru/znamenitosti/yuriy-shevchuk/>

- (15) Texty písní Jurije Ševčuka a skupiny DDT [online]. [cit. 2021-4-12]. Dostupné z: <http://www.accords.site/txt.php?s=072&d=012#v07>
- (16) КИЯН, Мила. Юрий Шевчук посвятил "Песню о свободе" Конституции России. *Www.ufa.kp.ru* [online]. 1 марта 2020 9:55 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.ufa.kp.ru/daily/27098.5/4171727/>
- (17) ЗВЯГИНА, Е.Г. Художественные особенности книги стихов Ю. Шевчука «Защитники трои» (2000). In: *Дневник науки*. Пермь, 2017. ISSN 2541-8327. Dostupné také z: <http://dnevnika.ru/images/publications/2017/10/philology/Zvyagina.pdf>
- (18) Из интервью Ю. Шевчука журналу "FUZZ", №1 2003 г. *Время Z: журнал для интеллектуальной элиты общества* [online]. [cit. 2021-4-19]. Dostupné z: <http://www.ytime.com.ua/ru/50/1994>
- (19) Юрий Шевчук: "Я был очень рад тому погружению в историю нашей церкви, которое я испытал." *Pravoslavie.ru* [online]. 2004 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <http://pravoslavie.ru/4573.html>
- (20) ГАВРЮШЕНКО, В. А. Взаимовлияние рок-музыки и религиозного сознания на примере развития личности и творчества лидера рок-группы "ДДТ" Юрия Шевчука. In: *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*. Москва: Институт Стратегических Исследований, 2017. ISSN 2073-0071.
- (21) Юрий Шевчук - "Осень. Небо. Хлебы в снеге..." [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://pesni.guru/text/юрий-шевчук-осень-небо-хлебы-в-снеге>
- (22) На небе вороны – ДДТ. *Reproduktor.net* [online]. [cit. 2021-5-4]. Dostupné z: <https://reproduktor.net/ddt/na-nebe-vorony/>
- (23) История звука – концертная программа ДДТ. *Reproduktor.net* [online]. [cit. 2021-5-4]. Dostupné z: <https://reproduktor.net/ddt/istoriya-koncertnaya-programma/>
- (24) ЧИКНАЕВА, Виталия. Марши несогласных: как начинались массовые протесты в России и к чему они привели. *Https://team29.org* [online]. 16 апреля 2019 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://team29.org/story/marshinesoglasnykh/>
- (25) Дождь – ДДТ. *Reproduktor.net* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://reproduktor.net/ddt/dozhd/>
- (26) 22. ДДТ - "Актриса Весна" (1992). *Livejournal.com* [online]. Sep. 1st, 2007|05:08 pm [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://rock-meloman.livejournal.com/7039.html>

- (27) Шевчук Юрий Юлианович. [Россия, Ленинградская область, Санкт-Петербург]. *Www.bards.ru* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <http://www.bards.ru/archives/author.php?id=5695>
- (28) КУРИЙ, Сергей Иванович. ДДТ — история альбома «Единочество, часть 1» (2002): Из пресс-релиза компании «РЕАЛ РЕКОРДС», 19.11.2002.: *Kursivom.ru* [online]. [cit. 2021-10-05]. Dostupné z: <https://www.kursivom.ru/ддт-история-альбома-единочество-1/>
- (29) Учебные материалы по Истории России: Реформы Хрущева и их результаты. *Istoria-russia.ru* [online]. [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://istoria-russia.ru/full.php?article=30>
- (30) ESCAPISTUS. "Шестого приняли роды, без шести минут в шесть." *Livejournal.com* [online]. February 28th, 2016, 02:32 am [cit. 2021-12-09]. Dostupné z: <https://escapistus.livejournal.com/2200175.html>
- (31) ГОРДОН, Дмитрий. Юрий ШЕВЧУК: «Кто одной ногой в прошлом, а другой — в будущем, пишет на настоящее»: Часть II. «Бульвар Гордона» [online]. 28 Октября, 2010 21:00, 2010(№43 (287), Октябрь) [cit. 2021-12-09]. Dostupné z: https://bulvar.com.ua/gazeta/archive/s43_64237/6481.html

Пřílohy

Texty analyzovaných písní Jurije Ševčuka a skupiny DDT

1.) „Píseň o svobodě“- „Песня о свободе“ (album *Иначе/PS 2011*)

Тошно душе среди равнодушных стен,
Холод клише, сумерки перемен.
Они за столом поют, что-то про свой уют,
В сытую ночь к чёрному дню.

Серая ночь в окнах дымит рассвет,
Солнце взойдёт, а может быть, больше нет.
Ночь без любви пусты между людьми мосты,
Нет ничего, есть только ты.

Свобода, свобода, так много, так мало,
Ты нам рассказала какого мы рода.
Ни жизни, ни смерти, ни лжи, не сдаешься
Как небо под сердцем в тоске моей бьёшься.

Тёмный подъезд ещё одного одну,
Боль на полу, капля за каплей в нас.
В этой ночи она рваная как страна,
Сгребает золу остывающих глаз.

Серая речь в тёмном больном окне,
Сдаться и лечь в серую ночь во мне
Нет, не могу, прости, в мёртвую жизнь
врасти,
Нет, не она в этой горсти.

Свобода, свобода, так много, так мало,
Ты нам рассказала какого мы рода.
Ни жизни, ни смерти, ни лжи, не сдаешься
Как небо под сердцем в тоске моей бьёшься.

2.) „Galino chod““- „Галя ходи“ (Album *Хали гали Галя ходи, 2018*)

Мне с детства твердили: "Свобода выросла из
закона",
Я считаю наоборот – наш рок-н-ролл вылетел
из свободы –
Это было как внезапные роды, как прямой
укол в сердце,
Это было как в глаза перцем. Реанимация рот
в рот.

Это было так, как-будто ничего до нас не
было, цена всей ностальгии – медный грош.
Это было как один против троих лететь с
пятого этажа балкона.
В убитых подъездах батарея была теплом
трона
Нищих королей рок-н-ролла, объявивших
козлам антифаду.

Которые знали, что если полуправда для всех
большая правда,
То на нашей волне – это огромная ложь.
Мы научились забивать на окружающий нас
зоологический ужас,
Не замечать, что у всех на часах застыло
время кривых зеркал.
А мы знали, что рок-н-ролл – это несколько
мгновений снаружи,
Это вечность, в которую ты еще не сыграл.

О-о-о...
О-о-о... Е-е-е... Хали-гали!
О-о-о... Е-е... Галя, ходи!
О-о-о...

И мы мстили мечте, убивая в себе её
материальные формы,
Клади с прибором на старый совок и новые
экономические реформы.
Мы молодые, совсем юные, еще не убитые
деньгами, популярностью,
Алкоголем, вскрывали небеса, как консервы,

И каждый из нас был болен вирусом рок-н-
ролла.
Земляничными полями рок-н-ролла.
И нам ломали пальцы в ментах, гнали в шею
из будущего и комсомола,
Жгли волосы, а мы теряли страх. и некоторые
герои рэпа
Со своими гламурными телками в
нафаршированных тачках
Ни хрена не видели такой весны, такой
поножовщины в батлах-драчках,
В которых подыхали мы.

Мне всегда говорили: "Ну что ты нашел в
этой химере?"
А я помню сколько было добра – в каждом
видели брата.
Мы последнее поколение, которое любовь
рифмовало без мата.
В каждой подруге танцевала гетера,
выпивали моря из лужи,
Выдавливали из себя рабов и угри, с улиц
outside
Знали, что наша музыка – это несколько лет
снаружи
В Ленинградском рок-клубе пожирал
электричество наш рок-н-рольный прайд.

О-о-о...
О-о-о... Е-е-е... Хали-гали!
О-о-о... Е-е... Галя, ходи!

О-о-о...

Ну что, вот и дожил до слов: "Я на ваших
песнях вырос".
Да, стал крутым, забронзовел, "Наше радио"
еще крутит,
Но по ночам поедает бессонница – нет
вдохновения,
А от ограниченности своей сути, кстати, стал
еще мудрее.
Вчера терпеливо бухал с пафосными
мудаками,
Они примеряли на меня нимб и уговаривали
идти вещать на клирос,
А у меня в душе тоска, видать, пора уже,
чтобы вынесли мое барахло
Вперед ногами.

На столе жиреет Youtube, наблюдая
всеобщий хаос.
И как мы, когда-то крайние индивидуалисты,
сливаемся в счастливые массы,
В очередях у кассы. И что дальше? Поднять
на старость лимон?
Окончательно раствориться в рыбалке?
Найти молодую на очередной тусовке-свалке
и выйти вон.

Но когда судьба позовет меня на прощальный
последний ужин,
Разожжет свечи и погаснут все фонари
Я кое-что вспомню, я не забуду, что пели
когда-то в казармах, тюрьмах,
Больницах, вспомню дорогие мне лица,
Которым был действительно нужен. И
надеюсь, что идущие за нами тоже знают,
Что если нас окружает унылая логика и
расчет снаружи,
То рок-н-ролл — это всегда дважды два три.

О-о-о...

О-о-о... Е-е-е... Хали-гали!

О-о-о... Е-е-е... Галя, ходи!

О-о-о...

3.) „Básník“- „Поэт“ (album Время, 1985)

Я весь - скрученный нерв, моя глотка -
бикфордов шнур,
Которая рвется от натиска сфер, тех, что я
разверну.
Я - поэт заходящего дня, слишком многого не
люблю.
Если ты, судьба, оскорбишь меня я просто
тебя убью!
Я - пастырь, я - красный волк дрессировке не
подаюсь.
Пасу беззубых словечек полк и, конечно, на
них женюсь. Ха!

Я, я - электрический стул, слишком долго не
посидишь.

Я Вселенной вчера между глаз звезданул,
подняв свой земной престиж.

Сквозь голодную толпу, стоящую за
искусством
Лезу, раскинув всех без очереди я!
Поднапри веселей мы искусству!
Без сомнений прорубим русло.
Мы искусству прорубим русло
Становитесь за мной, друзья!

Я весь живой человек, я падал тысячи раз,
Сотнею - проклят, сотней - воспет, и снова
встаю сейчас.

Я обожаю красивую жизнь и нашу великую
грязь.

Кого трясет - тот может пройтись, кто трус -
из телеги вылазь!

Я называю плохое - д**ьмом, а хорошее -
красотой.

Если что не разрежу умом, распакую своей
душой.

К чёрту слёзы - от них тоска, наше время не
терпит соплей.

Посмотри, старина, на любого щенка - он
резвее тебя и злей!

Сквозь голодную толпу, стоящую за
искусством

Лезу, раскинув всех без очереди я!

Поднапри веселей мы искусству!

Без сомнений прорубим русло.

Мы искусству прорубим русло

Становитесь за мной, друзья!

И я не расстрелян, я не в тюрьме, хотя то
желают мне.

Друг мой лучший, доброволец-судья,
мещанин, я хочу тебя. Ха!

Ты - клочок мягкой ваты в ушах, ты -
здоровый оскопленный пень.

У тебя мой крик вызывает страх, как и
будущий Судный день.

Ты боишься всего, что не можешь понять,
для тебя лишь вечно вчера.

Ты мечтаешь в лапки топорик взять взамен
голубого пера.

Вот тогда бы ты показал себя, что там раньше
шипел Гапон?

Ничего, дружок, мы побьём тебя, а История
выкинет вон!

Сквозь голодную толпу, стоящую за
искусством

Лезу, раскинув всех без очереди я!

Поднапри веселей мы искусству!

Без сомнений прорубим русло.

Мы искусству прорубим русло

Становитесь за мной, друзья!

4.) „Revolute“ - „Революция“ (album Я получил эту роль, 1988)

Два пальца вверх - это победа!
И это - два пальца в глаза.
Мы бьёмся насмерть во вторник за среду,
Но не понимаем уже четверга.

В этом мире того, что хотелось бы нам нет!
Мы верим, что в силах его изменить, да!
Но, революция, ты научила нас
Верить в несправедливость добра.
Сколько миров мы сжигаем в час
Во имя твоего святого костра?

Человечье мясо сладко на вкус.
Это знают иуды блокадных зим.
Что вам на завтрак? Опять Иисус?
Ешьте, но знайте - мы вам не простим!

В этом мире того, что хотелось бы нам нет!
Мы верим, что в силах его изменить, да!
Но, революция, ты научила нас
Верить в несправедливость добра.
Сколько миров мы сжигаем в час
Во имя твоего святого костра?

И что же нам делать? О чем же нам петь?
Над чьими плечами моя голова?
Сколько афгани стоит смерть?
Если им наша жизнь не права?

В этом мире того, что хотелось бы нам нет!
Мы верим, что в силах его изменить, да!
Но, революция, ты научила нас
Верить в несправедливость добра.
Сколько миров мы сжигаем в час
Во имя твоего святого костра?

5.) „Kontrarevolute“ - „Контрреволюция“ (album Пропавший без вести, 2005).

Да здравствует Революция, Свобода,
Равенство, Братство!
Контрреволюция, наехав на нас,
Довела до больницы - вырос живот
Рок-н-ролл стерт, я учусь играть джаз,
Но меня рвет – полный рот нот

Старости нет, есть только усталость,
От баррикад ничего не осталось
Скупые коллеги, любовь на панелях,
Бутылки от пива на рок-батареях

Контрреволюция ставит вопрос,
Как подключить к тебе мой насос
Шелестит шоколадками вечная глупость,

Твоя дальновзоркость, моя близорукость

Справедливость еды и вечная жажда,
Как выйти сухим из воды этой дважды
Жить по писанию, но веруя в "если",
Экзгумируя спьяну великие песни

И только, и только осенний дождь в окно
О сколько, ты знаешь, сколько мне без тебя
дано

И многое здесь переварено в студень,
Умные мысли надежней великих идей
Контрреволюция не всем, как людям,
А каждому, как у людей

И лучшие чувства давно не с нами,
Доскреблись до чистилища, разбирая завалы
И, как водится, вслед за погибшими львами
Бредут, разбирая их кости шакалы

Северный ветер рвет ваши тени –
Че Гевара, Вольтер, Гарри Поттер и Ленин
Контрреволюция добра и гуманна,
Но очень туманна и не постоянна

Есть в демократии что-то такое,
До чего неприятно касаться рукою
Хрипит перестройка в отвоеванных кухнях,
Ждет, когда и эта стабильность рухнет

И только, и только осенний дождь в окно
О сколько, ты знаешь, сколько мне без тебя
дано

Утонул наш Титаник в шампуне и водке,
Тусуясь на майках дешевой рекламы
Попса носит модные косоворотки,
Пробитые кровью погибшей Нирваны

Поглупевшее время, заела икота,
Я тоже буржуй – у меня есть холодильник,
Пятнадцать гитар, осень, ночь и будильник,
Но мне не до сна, изо рта лезут ноты.

Дураки называют нас совестью рока,
Циники видят хитроумный пиар
А я не желаю дохнуть до срока,
У меня в глотке рвет связки дар

Все возвращается на круги своя,
Рок-н-ролл - это когда-то ты да я
Но контрреволюция всегда с тобой,
Лежит в постели третьей ногой,

Сексуальной ногой, виртуальной ногой
И только, и только осенний дождь в окно
О сколько, ты знаешь, сколько мне без тебя
дано

И только, и только осенний дождь в окно

О сколько, ты знаешь, сколько мне без тебя дано
И только, и только осенний дождь в окно
О сколько, ты знаешь, сколько мне без тебя дано
И только, и только осенний дождь в окно...

6.) „Vlast“- „Родина“ (album Актриса весна, 1992)

Боже, сколько лет я иду, но не сделал и шаг.
Боже, сколько дней я ищу то, что вечно со мной,
Сколько лет я жую вместо хлеба сырую любовь,
Сколько жизни в висок мне плюет
Вороненым стволем долгожданная да-а-аль!

Черные фары у соседних ворот, люки,
наручники, порванный рот.
Сколько раз, покатавшись, моя голова с
переполненной плахи летела сюда, где
Родина.
Еду я на родину,
Пусть кричат - уродина, а она нам нравится,
Хоть и не красавица,
К сволочи доверчива,
А ну, а к нам - тра-ля-ля-ля...

Боже, сколько правды в глазах
государственных шлюх!
Боже, сколько веры в руках отставных
палачей!
Ты не дай им опять закатать рукава,
Ты не дай им опять закатать рукава
суетливых ночей.

Черные фары у соседних ворот, люки,
наручники, порванный рот.
Сколько раз, покатавшись, моя голова с
переполненной плахи летела сюда, где
Родина.
Еду я на родину,
Пусть кричат - уродина, а она нам нравится,
Хоть и не красавица,
К сволочи доверчива,
А ну, а к нам - тра-ля-ля-ля...

Из-под черных рубах рвется красный петух,
из-под добрых царей льется в рты мармелад.
Никогда этот мир не вмещал в себе двух:
Был нам Богом отец, ну, а чертом –

Черные фары у соседних ворот, люки,
наручники, порванный рот.
Сколько раз, покатавшись, моя голова с
переполненной плахи летела сюда, где
Родина.
Еду я на родину,

Пусть кричат - уродина, а она нам нравится,
Хоть и не красавица,
К сволочи доверчива,
А ну, а к нам - тра-ля-ля-ля... Эй - начальник!

7.) „Jízdní“- „Дорожная“ (album Время, 1985)

Мне сегодня так икалось, Люсь, ты
вспомнила меня!
Как под током сердце сжалось, электричество
кляня.
Все к чертям, решил - поеду! На работе взял
отгул.
И вот я еду, еду, еду, еду, еду, еду...
Ик! - Еще разок икнул.

А напротив, сонно бабка, ковыряет пальцем
нос.
Ей, видать, и енто сладко, нахлебалась в
жизни слез.
Паренек с подбитым глазом, девка с кожей
молодой.
С ней нахал, сулящий разом счастье, свет и
мордобой.

Эх, железная дорога, эх, стальная магистраль.
Электрические боги обещали пастораль.
Эх, квадратные колеса, ох, кудрявые столбы!
Кровоточащие десна, обеззубленной души.

Ох, сижу, небритый очень, то ли дрема, то ли
смерть.
Ехать дальше нету мочи, нету силушки
терпеть.
Рядом стаж закона хваткий, ага! Три
здоровых кулака
На заслуженной фуражке режет картой
дурака.

Здесь народ все буквы знает, хоть и немые
умы.
Скоро, слышь, подорожают твердокаменные
лбы.
Эх, родимые ухабы, за окном весь мир в
пыли.
Там оранжевые бабы забивают костыли.

Эх, железная дорога, расписные поезда.
У родимого порога отказали тормоза.
Эх, дорожные дебаты, размышления-
кирпичи,
Привокзальные сократы, вечно трезвые бичи.

8.) „Dům“- „Дом“ (album Время, 1985)

В новом районе, бывшем загоне,
Вырос огромный цементный кокон.

Серая пыль, затвердев в бетоне,
Схватила и держит тысячи окон,

Тысячи стенок, балконов, дверей,
Тысячи вечнозеленых людей,
Тысячи разнокалиберных глаз,
Тридцать тысяч зубов, и пять тысяч фраз.

Стилизованный внук Карбюзе с Вандроем:
Небо - два с половиной метра,
Очередной рыбок домостроя -
Девять квадратов на человека!

Пищеводы подъездов, давясь, пропускают
Тысячи тонн живой биомассы.
"Нам лучше не надо" - это считают
Передовые рабочие классы.

Тысячи кухонь каждое утро
Жарят на нервах куриные яйца.
В тысячах спален каждое утро,
Нежно сопя, расплетаются пальцы.

Здесь ежедневно кого-то хоронят,
Через неделю - горланят свадьбы.
Не стой под балконом - горшочек уронят.
Легче родной, не провалиться б с кроватью!

Одиночество здесь - царица досуга,
Среди соседей - ни врага, ни друга,
Тем не менее все про всех все знают,
Вечерами стены почти исчезают.

Вон, бабка сидит и грустит у окна,
Нет ни овец, ни козы, ни коровы,
Ей на балконе завести бы быка,
А то на кой хрен такие хоромы?

Я тоже живу здесь в квартире сто три,
И у меня двенадцать замков на дверях.
Я закаляюсь летом без горячей воды,
Я размножаюсь зимой при электро-свечах.

Я замурован в этом каменном веке,
Я опечатан в этом чертовом блоке,
Я наблюдаю, как в сжатые сроки
Сосед убивает в себе человека.

А миллионы мечтают об этой крыше,
Нет им покоя под залатанным небом,
Тысячи глоток, граждане, тише!
Ведь я помню, когда мы делились хлебом,

Делились солью, посудой, дровами,
Ходили к соседкам за утюгами,
Слушали хором футбол и хоккей,
Короче были, были...

Заколдованный мир в эту темную ночь.
В твои окна звезды галактик, но я лечу прочь.

Каменеющий мир, окольцованный быт,
Быть может только любовь сможет всем нам
помочь
Остаться людьми, остаться людьми, остаться
людьми,
Остаться людьми, остаться людьми...

9.) „Rusové“ - „Россияне“ (album Метель августа, 2000)

Куликовскую битву окончил, телом своим
закрыл,
В моем "я" - татарская камча да Днепр
казацких жил,
Я - потомок стрелы Мамаю, я - наследник
оселедца,
Национальностей стаю кормит Бог с моего
лица.

Эй, россияне - татары, чувашаи, евреи,
калмыки,
Что нам рядиться, когда наши степи свободой
омыты!
Хватит на всех весеннего солнца, озимого
хлеба,
На всех одно время, бедовая память да синее
небо.

Я из битвы рожден кровавой, расстоянием
между клинков,
Был пожаром над дальней заставой, выла
степь от моих подков,
Пела мне в бараке затаренном
Интернационал Колыма,
Между горцем сидел и волжанином, вместе с
ними сходил с ума.

Эй, россияне - вайнахи, марийцы, эвенки,
башкиры,
Что нам рядиться, когда наша степь от
пустынь до Пальмиры.
Хватит на всех весеннего солнца, озимого
хлеба,
На всех одно время, бедовая память, да синее
небо.

Куликовскую битву окончил, амбразуру
собой закрыл
Стал я интеллигентней и тоньше, говорю:
"Яратам Кызым!"
Эту песню за дух россиянина я на ста языках
спою,
Выбираю инопланетянина президентом в
нашу семью!

Эй, россияне - славяне, лезгины, буряты,
калмыки,
Что нам рядиться, когда наши души дождями
омыты?

Хватит на всех весеннего солнца, озимого хлеба.
Будда, Аллах, Иисус - все россияне, на всех одно небо!

10.) „My jsme z Ufy“ - „Мы из Уфы“ (album Периферия, 1984)

- Простите, а вы мне не подскажете,
Что это за город - там, на горе?
- Вот это? Инан син баш боласы! Это Уфа!

Наш город это - здесь живем,
Весной гуляем, спим зимой.
А если вдруг когда умрем -
Схоронят тут же, за рекой.

We all live in Ufa!
We all live in Ufa!
Бэс яшайбэс Уфа!

Мы ходим дружно на собрания,
Берем за горло встречный план,
Шумим на длинных заседаниях
На тему: "Жив Башкортостан?"

We all live in Ufa!
We all live in Ufa!
Бэс яшайбэс Уфа!

У нас есть все: свои герои,
В любом подъезде разольют.
Лет через сто метро откроют,
А нынче "Rifle" продают.

We all live in Ufa!
We all live in Ufa!
Бэс яшайбэс Уфа!

11.) „Periferie“ – „Периферия“ (album Периферия, 1984)

Периферия.
Периферия.

Чревата наша сторона:
Царит покой и тишина,
Навоз целует сапоги,
Кого-то мочат у реки,

Контора пьяных дембелей
За ребра лапая девчат,
О службе матерно кричат
И отгоняют кобелей.

Заборы, улицы, дома,
Кино опять не привезли,
Вчера завклуб сошел с ума

От безысходнейшей тоски.

Тут трактор пронесся, давя поросят,
В соседней деревне есть кир, говорят.
Всю ночь не смыкали в правлении глаз,
Пришел нам приказ: "Посадить ананас!"

Периферия.
Периферия.

- Алло, алло, Центр, говорит Периферия.
Как слышно, приём.
- Алло, Центр, как слышно, алло.
Говорит Периферия, как слышно, приём,
Центр, Центр!
Центр, мы отделяемся, мы отделяемся
Алло, Центр!

Дайте инвестиций!
Дайте инвестиций!
Дайте инвестиций!
Дайте инвестиций!
Водки дайте, суки!

А в сером небе словно дух,
Летает жареный петух,
А в сером небе словно дух,
Летает жареный петух,
А в сером небе словно дух,
Летает жареный петух,
А в сером небе словно дух,
Летает жареный петух.

Периферия.
Периферия.

12.) „Floutci“ - „Мальчики-мажоры“ (album Время, 1985 а Я получил эту роль, 1988)

Я чествую вас, сыновья дипломатов,
юристов, министров и профессоров.
Ожиревших актрис, журналистов-магнатов,
многомных поэтов и суперпевцов.
Короче, тех, кого всегда у нас вызывают на
"бис".
Тех, кто везде легко пролезет без виз.

Раскройте рты, сорвите уборы - по улице
чешут мальчики-мажоры.
Раскройте рты, сорвите уборы - на папиных
"Волгах" - мальчики-мажоры.

Кичевая дрянь задернута в тело. Душа это?
Нет? Какое вам дело?
И так все легко соплякам и просто - папаша
добьется служебного роста.
Папаша попросит весь зал кричать ему "бис".
Папаша исполнит любой сыночка каприз.

Раскройте рты, сорвите уборы - по улице
чешут мальчишки-мажоры.
Раскройте рты, сорвите уборы - на папиных
"Волгах" - мальчишки-мажоры.

Зарывшись в объемах секс-бюрократок,
уткнувшись в плюющее спермой видео,
Нежась в минорах новомодных кастратов,
мажоры грустят по испанской корриде.
И хочется бедным в Майями или в Париж,
Сан-Ремо, Флорида - о, да, о, это престиж.
А те из них, кто подрос немного, лепят
фильмы о счастливом бытие,
Варят статьи о прямых дорогах или
открывают дверцы в МИДе.
Они уже - те, они уже - те.

Тут зритель воскликнет: здесь всё в чёрном
свете, ведь есть у тузов и молодцы сыновья.
Дружок, я всё знаю, я сам, брат, из этих, но в
песне ты не понял, увы, ничего.

Раскройте рты, сорвите уборы - по улице
чешут мальчишки-мажоры.
Раскройте рты, сорвите уборы - на папиных
"Волгах" - мальчишки-мажоры.
Раскройте рты, сорвите уборы - по улице
чешут мальчишки-мажоры.
Раскройте рты, сорвите уборы - на папиных
"Волгах" - мальчишки-мажоры.

13.) „Nestřilej“ - „Не стреляй!“ („album Свинья на радуге“, 1982)

Не стреляй в воробьев, не стреляй голубей,
Не стреляй просто так из рогатки своей.
Эй, малыш, не стреляй и не хвастай другим,
Что без промаха бьешь по мишеням живым.

Ты все тиры облазил, народ удивлял,
Как отличный стрелок призы получал,
Бил почти что не целясь, навскидку и влет,
А кругом говорили: "Вот парню везет!"

Не стреляй!
Не стреляй!
Не стреляй...

И случилось однажды, о чем так мечтал.
Он в горящую точку планеты попал.
Но когда наконец-то вернулся домой,
Он свой старенький тир обходил стороной.

И когда кто-нибудь вспоминал о войне,
Он топил свою совесть в тяжелом вине.
Перед ним, как живой, тот парнишка стоял.
Тот, который его об одном умолял:

Не стреляй!

Не стреляй!
Не стреляй!

14.) „Mrtvé město. Vánoce“ - „Мёртвый город. Рождество“ (album Рождённый в СССР, 1997)

Не пройти мне ответом там где пулей вопрос,
Где каждый взгляд — миллиметром, время —
пять папирос.
Мертвый город хоронит свои голоса.
Потерялись и бродят между стен небеса.

Рождество наступило, в подвале темно.
Сколько душ погубило напротив окно?
Я забыл, что в природе еще что-то есть.
Шестого приняли роды без шести минут
шесть.

А наутро выпал снег
После долгого огня.
Этот снег убил меня,
Погасил короткий век.
Я набрал его в ладонь,
Сплюнул в белый грязь и пыль.
То ли небыль, то ли былль,
То ли вечность, то ли вонь...

Этот город разбился, но не стал крестом.
Павший город напился жизни перед постом.
Здесь контуженные звезды новый жгут
Вифлием,
На пеленки березы, руки, ноги не всем.

С рождеством вас, железо, повязка венцом.
Медсестра Мать Тереза с симпатичным
лицом.
Прошлой ночью, как шорох, вспоминались
дни
Как вы задернули шторы, как вы были одни.

А наутро выпал снег
После долгого огня.
Этот снег убил меня,
Погасил двадцатый век.
Я набрал его в ладонь,
Сплюнул в белый грязь и пыль.
То ли небыль, то ли былль,
То ли вечность, то ли вонь...

Не пройти мне ответом там где пулей вопрос,
Где каждый взгляд — миллиметром, время —
пять папирос.
Мертвый город с пустыми глазами со мной.
Я стрелял холостыми, я вчера был живой...

15.) „Mládenci“ - „Пацаны“ (album Рождённый в СССР, 1997)

Умирали пацаны страшно,
Умирали пацаны просто.
И не каждый был снаружи прекрасным,
И не все были высокого роста.

Но когда на меня смотрели
Эти пыльные глаза человечьи
Не по-птичьи, да не по-овечьи,
По-людски они меня грели.

А я им пел рок-н-рольные песни,
Говорил: все будет нормально.
И я кричал им, что мы все вместе,
Да как-то слушалось это банально.

Чем ближе к смерти, тем чище люди,
Чем дальше в тыл, тем жирней генералы.
Здесь я видел, что может быть будет
С Москвой, Украиной, Уралом.

Восемнадцать лет - это немного,
Когда бродишь по Тверской да без денег.
И немало, когда сердце встало,
А от страны тебе - пластмассовый веник.

Страна поет им рок-н-рольные песни,
Говорит - все будет нормально.
Страна кричит, что мы все вместе,
Да звучит это как-то банально.

Умирали пацаны страшно,
Умирали пацаны просто.
И не каждый был снаружи прекрасным,
И не все были высокого роста.

**16.) Báseň „Podzim. Nebe. Chleby ve sněhu“
– „Осень. Небо. Хлебы в снеге“**

Осень. Небо. Хлебы в снеге.
Чистота голодных глаз...
Лето-вето на телеге
Укатилось от нас.

Лета нету. Как кометы
Блещут листья на ветру.
Осень - крики без ответа.
Осень, вера в тишину.

Скоро вьюги и метели.
Скоро смерть заговорит.
Только ели, еле-еле
Зеленя греют вид...

**17.) „V poslední podzim“- „В последнюю
осень“ (album Актриса Весна, 1992)**

В последнюю осень, ни строчки, ни вдоха.
Последние песни осыпались летом.

Прощальным костром догорает эпоха,
И мы наблюдаем за тенью и светом

В последнюю осень.
В последнюю осень.

Осенняя буря шутя разметала
Все то что душило нас пыльной ночью
Все то что давило, играло, мерцало
Осиновым ветром разорвано в клочья

В последнюю осень.
В последнюю осень.

Ах, Александр Сеергеевич, милый,
Ну что же Вы нам ничего не сказали,
О том, как держали, искали, любили.
О том, что в последнюю осень вы знали

В последнюю осень.
В последнюю осень.

Голодное море шипя поглотило
Осеннее солнце и за облаками
Вы больше не вспомните то, что здесь было
И пыльной травы не коснетесь руками

Уходят в последнюю осень поэты
И их не вернуть, заколочены ставни.
Остались дожди и замерзшее лето.
Осталась любовь, и ожившие камни.

В последнюю осень.
В последнюю осень.

**18.) „Co je to podzim“- „Что такое осень“
(album Актриса весна, 1992)**

Что такое осень - это небо.
Плачущее небо под ногами.
В лужах разлетаются птицы с облаками.
Осень, я давно с тобою не был.
В лужах разлетаются птицы с облаками.
Осень, я давно с тобою не был.

Осень, в небе жгут корабли.
Осень, мне бы прочь от земли.
Там, где в море тонет печаль,
Осень - темная даль.

Что такое осень - это камни.
Верность над чернеющей Невою.
Осень вновь напомнила душе о самом
главном,
Осень, я опять лишен покоя.
Осень вновь напомнила душе о самом
главном,
Осень, я опять лишен покоя.

Осень, в небе жгут корабли.
Осень, мне бы прочь от земли.
Там, где в море тонет печаль,
Осень - темная даль.

Что такое осень - это ветер
Вновь играет рваными цепями.
Осень, доползем ли, долетим ли до ответа:
Что же будет с родиной и с нами?
Осень, доползем ли, долетим ли до рассвета,
Осень, что же будет с завтра с нами?

Осень, в небе жгут корабли.
Осень, мне бы прочь от земли.
Там, где в море тонет печаль,
Осень - темная даль.

Таает стайей город во мгле,
Осень, что я знал о тебе?
Сколько будет рваться листва,
Осень вечно права.

19.) „Děšť“- „Дождь“ (album Свинья на радуге, 1982)

Дождь, звонкой пеленой наполнил воздух
майский дождь.
Гром, прогремел по крышам, распугал всех
кошек гром.
Я открыл окно, и веселый ветер разметал все
на столе -
Глупые стихи, что писал я в душевной и
унылой пустоте.

Грянул майский гром и веселый голос то ли
пьяный, то ль шальной
Прокричал мне: "Эй, вставай-ка и попрыгай
вслед за мной.
Выходи во двор и по лужам бегай хоть до
самого утра.
Посмотри как носится смешная и святая
детвора."

Капли на лице - это просто дождь, а может
плачу это я.
Дождь очистил все и душа захлопав, вдруг
размокла у меня.
Потекла ручьем прочь из дома к солнечным
некошеным лугам.
Превратившись в пар, с ветром полетела к
неизведанным, мирам.

И представил я: город наводнился вдруг
веселыми людьми.
Вышли все под дождь, хором песни пели, и
плясали, черт возьми.
Позабыв свой стыд и опасность после с
осложнением заболеть,

Люди под дождем, как салют, встречали гром
- веселый майский гром.

20.) „Tehdy, když si tu byla“- „Когда ты была здесь“ (album Иначе/PS 2011)

Я помню эти цветы,
Танцевала твоя душа.
И ветра любовались как ты,
Как ты была хороша!

Над сутулым небом Невы
Летала живая взвесь.
Я не видел зеленее травы,
Когда ты была здесь

Когда ты была здесь
Когда ты была здесь...

И нашли свои имена
Все заклёпки на всех мостах,
И меняла экспонаты весна,
В Кунсткамере и Крестах.

И даже в молчании камней,
Я чувствовал - что-то есть.
И не было серых дней
Когда ты была здесь

Когда ты была здесь
Когда ты была здесь...

Над музеями пела моль
Трепетна и нежна
Рассыпалась дождём роль,
Что была для тебя важна.

Музыка в сердце моём
Безмолвие в твою честь
Я дышал водой и огнём
Когда ты была здесь

Когда ты была здесь
Когда ты была здесь...

21.) „Láska nikam nezmizela“- „Любовь не пропала“ (album Хали гали Галя Ходи, 2018)

Свет. Тень. Что-то случилось
Там, где ты помолилась
О нашей любви, что, нет не пропала,
О нашей любви, что так долго искала.

Дождь. Ночь. Спит воскресенье,
Всё здесь ищет спасенья.
Едем до мая, где площадь Сенная
Пляшет у края зеленого рая.

Ты, я – всё получилось.
Я, ты – окно не случайно.
Нашей любви, что, не изменилась,
Не всё так печально. На площади в чайной

Снег лет – дело к закату.
Да, нет – время к рассвету.
Секунды в ладонях следят за глазами,
Кто там за нами, кто танцует за нами.

Любовь не пропала, любовь не пропала,
Немного устала, но не пропала.

22.) „Očiska“ - „Глазище“ (album Это всё, 1994)

Вот она - куда-то идет
Вот он - я, смотрю на нее

Это было вчера - мы молчали вдвоем
Она свежа и прекрасна, я сказал: "Пойдем!"
Я там, где небо без крыши, где дым без огня
Где саблезубые мыши все мимо меня
Где гвозди вбитые в воду ржавеют дождем,
Где мы в непогоду погоду найдем
Эта любовь ужасна, эта весна хороша!

А твои, твои глазища,
Твое имя на заборе,
Я согласен выпить море,
Лишь бы доползти до днища

Разгулялася природа,
При деньгах, а все же нищий,
Продолженья просят рода
Эти чертовы глазища!

Пора!
Я сказал ей, сказал ей: "Пора!"
Я сказал ей, сказал ей: "Пора!"
Я сказал ей, сказал ей: "Пора!"

Вот она, куда-то идет
Вот он - я, смотрю на нее,

Здесь я не знаю что петь, и я не знаю, чем
быть,
Я научился не спать, но разучился любить,
Я вроде что-то забыл, ты конечно права
Иди ко мне, мы потом напишем слова
Эта весна ужасна, эта любовь хороша

А твои, твои глазища,
Твое имя на заборе,
Я согласен выпить море,
Лишь бы доползти до днища

Разгулялася природа,

При деньгах, а все же нищий,
Продолженья просят рода
Эти чертовы глазища!

Я сказал ей, сказал ей...
Я сказал ей...
Я сказал ей, сказал ей...
Я сказал, сказал, сказал ей...
Я сказал ей, сказал ей: "Пора!"

23.) „Noc-Ludmila“ – „Ночь-Людмила“ (album Метель августа, 2000)

От разбитой любви на окне замерзают
хрустальные вены.
Ты глядишь, как весна на войне, как
шекспирова смерть от измены.
На собаках летаешь в Москву, на железных
волках до Горбушки.
На душе сто колец, два тату, да, на память
косуха подружки.

Здравствуй, ночь-Людмила, где тебя носило,
Где беда бродила, я б тебя убила.
Твою мать, Людмила, я тебя кормила,
Я тебя растила, где тебя носило?!

На рассвете ветер гасит речи.
Золотые косы юны, босы,
На рассвете счастье сбросит платье,
Расписные феньки на переменке.

Совмещая Лолит с Жанной Д'Арк,
Ты сметаешь предложенный ужин.
На скамейках сражается парк,
Но тебе старый прапор не нужен.

Ты мечтаешь съесть главную роль -
на худой конец бедную Лизу.
Для тебя - или кайф, или боль,
И гуляешь всю ночь по карнизам.

Здравствуй, ночь-Людмила, где тебя носило,
Где беда бродила, я б тебя убила.
Твою мать, Людмила, я тебя кормила,
Я тебя растила, где тебя носило?!

На рассвете вечер гасит речи.
Золотые косы юны, босы.
На рассвете счастье сбросит платье,
Расписные феньки на переменке.
Дома скучно, как в старческом сне,
Хотя папа неделю не пьяный.
Сочиняешь письмо, как Татьяна,
Ты в подъезде на грязной стене.

И в мечтах, чтоб достали звезду,
Назначаешь свидание на крыше.

На груди пять колец, два тату...
Вдруг он тоже хоть слово напишет.

Здравствуй, ночь-Людмила, где тебя носило,
Где беда бродила, я б тебя убила.
Твою мать, Людмила, я тебя кормила,
Я тебя растила, где тебя носило?!

**24.) „Řekni, jak jsi milovala“ – „Расскажи,
как ты любила“ (album Прекрасная
любовь, 2007)**

Расскажи, как ты любила,
Расскажи, какой была.
Да забудем все, что было -
Нас с тобой судьба свела.

Мы с тобой по горло сыты
Пересоленной бедой.
Где твои мечты зарыты,
Там и я жду молодой.

Я седой и ты не дева,
Нам не строить, не ломать,
Спой-ка мне про ветер белый,
Да пошли ложиться спать.

**25.) „Kostel“- „Храм“ (album Актриса
весна, 1992)**

На холодном, хмельном, на сыром ветру царь
стоит белокаменный,
А вокруг черными воронами старухи свет
дырявят поклонами.
А вороны заморскими кенгуру пляшут на
раскидистых лапах крестов,
А кресты золочеными девами кряхтят под
топорами молодцов.

Царские врата пасть раззявили - зубы
выбиты, аж, кишки видны.
Иконы комьями кровавыми благословляют
проклятия войны.
Вой стоит, будто бабы на земле в этот
мертвый час вдруг рожать собрались.
Ох, святая мать, ох, святой отец, что ж ты
делаешь, Егор! Перекрестись!

А грозный командир, опричник Егор, кипит
на ветру, ухмыляется, -
Ах, вы дураки, мудаچه, позор ваш в эту
конуру не вмещается.
Верный пес царя грозного Иосифа, скачет
Егор в счастливую жизнь.
Старое к чертовой сносим мы, новая вера
рванет - ложись!

Небо треснуло медным колоколом, залепил
грязный свет слюнявые рты.
Вороны черными осколками расплевали
кругом куски тишины.
Купола покатались, как головы, стены упали
медленно
От сабель неожиданных половцев...
Пошли-ка домой. Слишком ветрено.

**26.) „Vrány“ - „Вороны“ (album Любовь,
1996)**

На небе вороны, под небом монахи,
И я между ними в расшитой рубахе,
Лежу на просторе, легка и пригожа,
И солнце взрослее и ветер моложе.

Меня отпевали в громадине храма,
Была я невеста, прекрасная дама,
Душа моя рядом стояла и пела,
Но люди, не веря, смотрели на тело.

Судьба и молитва менялись местами,
Молчал мой любимый и крестное знамя
Лицо его светом едва освещало,
Простила его, ему все прощала.

Весна задрожав от печального звона,
Смахнула три капли на лики иконы,
Что мирно покоилась между руками,
Её целовало веселое пламя.

Свеча догорела, упало кадило,
Земля застонав, превращалась в могилу,
Я бросилась в небо за легкой синицей,
Теперь я на воле, я Белая Птица.

Взлетев, на прощанье кружась над родными,
Смеялась я, горе их не понимая,
Мы встретимся вскоре, но будем иными,
Есть вечная воля, зовет меня стая.

**27.) „Vánoce“ - „Рождество“ (album
Единочество. Часть I, 2002)**

Застывает рекою рождественской
Рядом с домом - дорога
Я свечку зажег, время выключил
Поставил на подоконник
На улицу вышел и долго смотрел
На окно и свечу у порога
И ветер ночной извивался и выл
И цеплялся за жизнь, как воскресший
покойник

Пусть две тысячи лет Он родился назад
Что изменилось?
Я такой же простой Вифлеемский пастух

Я телец, скорпион да собака
Мои чувства - Варрава,
Кому уготована Иерусалимская милость
Мои мысли - одна окаянная,
Дикая смертная драка

Для кого же поют голоса
У обрыва замерзшего леса
Так тревожно, так пусто душе
Что устала от поисков снега
В темноте облаков свет звезды
Приподнимает завесу
И я чувствую тень
Твоего бесконечного бега...бега...бега...бега...

**28.) „Velikopoc“ - „Пасха“ (album
Единочество. Часть 2. Живой, 2003)**

Думали что всё, но только началось
Стали мы дождём
С болью и тоской в мире прижилось
Всё твоё о Нём

Билась за любовь рваная весна
Шёл дорогой в храм
На столе цветы, на душе война
Разбираться нам

Вечер.
Расписался на рассвете
То, что мной когда-то было
Пожелтело и уплыло
В небесах дымит кадило
Я за всё давно в ответе
Только чистый пряный ветер
Ты, душа моя

Думал починить - отрубил с плеча
Продолжали плыть
Думал не успеть, ожила свеча
Наказала быть

Всё, что было мной, это тоже Он
Сваренный добром
Пасха началась, колокольный звон
Дышит медным ртом

Вечер.

Расписался на рассвете
То, что мной когда-то было
Пожелтело и уплыло
В небесах дымит кадило
Я за всё давно в ответе
Только чистый пряный ветер
Ты, душа моя

Опустил грехи ветер, да унёс
Отворилась дверь
Всё, что было мной - в запахе берёз
Верь.

Положила в сад, в поле унесла
Стали мы луной
Всё, что было мной, на краю села
Замело стеной

Вечер... Повели под белы руки...
Расписался на рассвете... Да на крест, на
люты муки...
То, что мной когда-то было... Долго мучили,
пытали...
Пожелтело и уплыло... А потом на смерть
послали...
В небесах дымит кадило... Босиком пошел по
снегу...
Я за всё давно в ответе... А над ним глубоко
небо...
Только чистый пряный ветер... На груди одна
рубашка...
Ты, душа моя... За спиной широко поле... Ты,
душа моя... Ты, душа моя...

Вечер... Окровавленная плаха...
Расплясался на рассвете... Красивей, чем
смерть на воле...
То, что мной когда-то было... Нету, друг мой,
рассуди...
Пожелтело и уплыло... Он на свет
перекрестился...
В небесах дымит кадило... Еле слышно
помолился...
Я за всё давно в ответе... Попросил у всех
прощенья...
Только чистый пряный ветер... Благодарил за
угощенье...
Ты, душа моя...
Ах, душа моя...

Anotace

Jméno a příjmení autora: Olesja Pipašová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Mariia Dobrova, Ph.D.

Název fakulty: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název katedry: Katedra slavistiky, sekce rusistiky

Název bakalářské práce: Tvorba Jurije Ševčuka a skupiny DDT v ruské rockové poezii

Počet znaků: 154 544

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 51

Klíčová slova: Jurij Ševčuk, skupina DDT, ruský rock, ruská rocková poezie, ruský rockový básník, píseň, texty písní

Charakteristika bakalářské práce:

Tato bakalářská práce je zaměřená na analýzu básnických textů rockového představitele a lídra skupiny DDT Jurije Ševčuka. Teoretická část práce se zabývá zpěvákem Jurijem Ševčukem a hudebním počínáním kapely DDT. V praktické části jsou vysvětleny pojmy rock, ruský rock a ruská rocková poezie a dochází k rozborům textů, které jsou rozděleny do 6 tematických rovin.

Annotation

Name and surname: Olesja Pipašová

Supervisor of bachelor thesis: Mgr. Mariia Dobrova, Ph.D.

Name of faculty: Philosophical Faculty Palacký University Olomouc

Name of department: Department of Slavonic Studies, section of Russian studies

Title of thesis: The work of Yuri Schevchuk and the band DDT in Russian rock poetry

Number of characters: 154 544

Number of attachments: 1

Number of titles of used literature: 51

Key words: Yuri Schevchuk, the band DDT, Russian rock, Russian rock poetry, Russian rock poet, song, lyrics

Abstract of bachelor thesis:

This bachelor`s thesis is focused on the analysis of poetic texts of the rock representative and leader of the band DDT Yuri Schevchuk. The theoretical part of thesis follow up singer Yuri Schevchuk and musical achievements of the band DDT. The practical part explains the terms of rock, Russian rock, Russian poetry and analyzes the texts, which are divided into 6 thematic level.